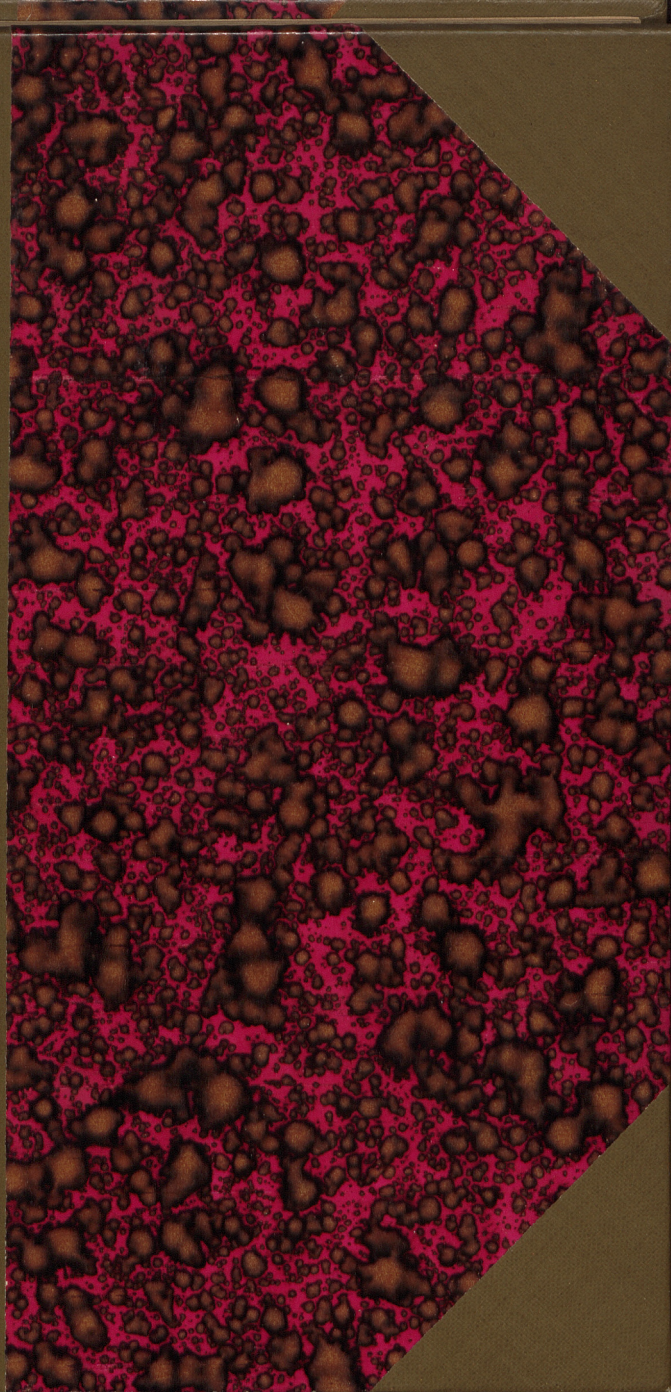

UNIVERSITETSBIBLIOTEKET
UMEÅ

59559

Umeå universitetsbibliotek
00000134519 59559 Mag
Farbror Trulslunds Stoc

UNIVERSITETSBIBLIOTEKET
1979

JOHN JOHNSON.
(KAPTEN PUNSCH)

ILLUSTRERAD AF
N. ANDRÉN

FARBROR TRULSLUNDS STOCKHOLMSTRIP

HUMORISTISK BERÄTTELSE

STOCKHOLM
ADOLF JOHNSONS FÖRLAG.

Pris 1 krona 50 öre.

Obs. omslagets sista sida!

Napoleon Gonzalow Trulslund.

FARBROR TRULSLUNDS STOCKHOLMSTRIP.

HUMORISTISK BERÄTTELSE

AF

JOHN JOHNSON
("KAPTEN PUNSCH")

MED ILLUSTRATIONER

AF

V. ANDRÉN.

GÖTEBORGS REALLÄROVERK.
Skänkt av
J. G. HOLMSTEDT.

STOCKHOLM
ADOLF JOHNSONS FÖRLAG.

Norrköping 1889. M. W. Wallberg & Comp. Boktryckeri.

Efterföljande två skrifvelser böra, så godt de kunna, gälla som

Förord.

Bäste farbror!

Farbror är odisputabelt den lyckligaste menniska jag känner! Ty der farbror nu sitter i sin undangömda vrå kan farbror blicka tillbaka på sitt förflutna lif, såsom man ser tillbaka på en förfluten solskensdag åt hvilken man gladt sig lika mycket när man vaknat som när man gått till kojs. Visst har farbror, som alla andra, äfven haft sina motigheter i lifvet och dit räknar jag främst äfventyren under farbrors Stockholmsresa, med hvilka farbror muntrat mig de gånger vi råkats. Nu har jag tyckt att det inte vore så tokigt, om äfven andra menniskor kunde få lite roligt åt dem och i öfrigt bli bekant med en så gemytlig gammal "prisse" som farbror. Är farbror med på "das", så ska jag för publiken försöka "dra" några bitar ur farbrors skiftesrika lif, så som farbror sjelf brukar vefva ur sig historierna för vänner och bekanta.

Ge mig en liten "abervink" om saken så är jag genast beredd att efter bästa

förmåga "trycksvärta" ner farbrors hederliga minne.

Vännen
Fylax Punsch.

* * *

Sakramenskade bläcksuddare!

Sæpe sibi proprium fecit puer ipse flagellum, som aposteln säger.

Har du nu kommit på den idén att också göra mig till ett lefvandes spektakel för en hoper folk som jag inte känner och hvilka, sen du fått måla ut mig som du vill, kanske kommer att anse mig som en gammal tok, hvilken aldrig uträttat ett Guds skapande grand till nytta.

Således vill jag dock icke framstå för menskligheten, det säger jag dig på förhand, sen må du koka ihop hvad du behagar!

Glöm emellertid inte bort att nämna något om den stora Svensk-Atlantiska-Östersjökanalen, som fortfarande ligger mig lika mycket om hjertat som förr.

Härmed följer en liten karta, som jag sjelf gjort ihop, öfver det stora företaget, hvilket, non cuivis contingit adire Corinthum, det icke blef mig förbehållet att få utföra. Fridens!

din flintskallige
Napoleon Gonzalow Trulslund.

FÖRSTA KAPITLET.

Afskedsfest i Lillköping.

Subskription åt en "samfundsstötta." — Ett klokt förslag. — Lefve qvinnan! — Trulslunds bassäng för badande damer. — Huru kärleksmötena på kyrkogården inhiberades. — I konflikt med presterskapet. — Trulslund gör kyrkan tjenster. — Lillköpings ångspruta. — Trulslund har vänner i Stockholm. — Nachspiel med serenad.

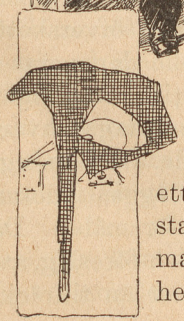

å stadskällaren i Lillköping var en afton vid slutet af 60-talet ett muntert kolifej anordnadt af stadens honoratiores för f. d. rådmannen, stadsfullmäktigen, fastighetsegaren och apotekaren *Napo-*

leon Gonzalow Trulslund, hvilken nu, i sin ålders höst, beslutat draga sig tillbaka från affärer och allt annat bråk, för att som rentier ändtligen få njuta en smula af lifvet och se sig om i verlden. Ingen kunde häller ha större rätt härtill än den hederlige gubben, som med alla sina små egenheter, eller, om man så vill, fel, egde förtjensten af att ha fört ett sträfsamt lif och derunder, så långt förmågan sträckt sig, sökt att i lika hög grad gagna såväl sina medmenniskor som sig sjelf.

Hade Lillköping varit ett storstadssamhälle skulle det på sitt kälkbacksluttande torg ha rest gubben Trulslund i brons, såsom den, hvilken längst och ärligast arbetat för sin kommuns bästa. Nu hade samhället icke råd dertill, hvarför man i stället beslöt att antingen subskribera till en hederssilfversnusdosa, eller någon annan minnesgåfva.

Subskriptionen sattes också genast i gång och lemnade, oaktadt att dosan blef af guld, istället för af silfver, ett betydligt öfverskott, hvilket somliga röstade för skulle deponeras i stadskassan för att användas till snuspengar åt gubben under hans återstående dagar, hvaremot andra röstande proponerade, att penningarne skulle vexlas i guld och läggas i dosan vid dess öfverlemnande till festföremålet. Då upphof borgmästaren sin röst och föreslog, att som gubben Trulslund hade mer än tillräck-

ligt af den snöda mammon, det kanske icke vore fullt lämpligt att komma stickande med ytterligare några slantar, hvarför förslagsställaren för sin del ansåg, att beloppet borde läggas till den förut fixerade utgiften för festen, så att denna derigenom skulle räcka så mycket längre och bli så mycket roligare, hvilket icke allenast skulle bidraga att glädja festföremålet utan äfven — inbjudarne.

Detta praktiska och sunda förslag erhöll genast majoritet och bidrog, som borgmästaren sagt, måhända till, att stämningen redan före nachspielets början nådde sitt kulmen, så att en allmän förbrödring inträdt och sträckt sina verkningar så långt, att redan vid 10-tiden på aftonen, festdagen, limpbagaren och fiskalen, hvilka i fem år legat i process, nu omfamnade hvarandra och så godt som pussades, under det de hälde innehållet i sina punschglas utefter ryggen på hvarandra. Gladast bland de glada var som vanligt festföremålet, hvilken, då han ej gnabbades i bibliska ämnen med sin mångårige vän prosten och förde "hädiskt" tal på tungan, drack skålar till höger och venster och, på sitt oefterrättliga sätt, berättade historier från sitt "skiftesrika" lif inom Lillköpings tullar.

— Ser ni gubbar, nu är det snart 40 år sen jag kom hit, genom ödets oomkullrunkeliga skickelse och kärlekens underbara makt,

började Trulslund. Ty som profeten skrifver: Det är sju resor bättre att gifta sig, än brinna! Inte var jag just så rädd för eldsvådor, ty som ni vet, har eldsläckningsväsendet här i staden, tack vare mina omsorger om samhället, utvecklats till något "noch nicht habe gewesen", men jag har som god kristen och lutheran alltid hållit styft på profeterna och derför gifte jag mig — — snörflade gubben med sitt karaktäristiska nasalljud och gestikulerade.

— Det var dumt, horribelt dumt, som det står nånstans i Fredmans epistlar, afbröt borgmästaren och drog en suck, så att skjortbröstet pöste ut och åter drogs samman som skinnet kring en blåsbälg.

— Hva' säger du, bror lagvrängare, hvarför var det dumt? frågade festföremålet och sköt glasögonen af sin rinocerosnos upp i pannan.

— Det säger jag inte, för det qvittar lika! Jag vill endast erinra, att jag sjelf råkat bli gift, annars hade jag inte i dag som är suttit som en bandhund fastlåst i det här hålet, sade borgmästaren och rätade på sig.

— Ah, se så, tala inte illa om qvinnan, låt oss hällre dricka en skål för henne! fortfor Trulslund, och klingade med sitt förra biträde, provisor Flussgren, som öfvertagit apoteket och oaktadt sina ömkylda öron och platta fötter afgjordt var Lillköpingsdamernas förklarade gunstling.

— Skål farbror! Å det här i staden frånvarande täcka könets vägnar tackar jag för den skål farbror egnat damerna, hvilka icke minst stå i tacksamhetsskuld till farbror för hvad farbror verkat godt ibland dem, sade provisorn trohjertadt.

— Nej, hör på den, ni! Han för damernas talan "kona more" som dansken säger, fortfor farbror, Trulslund. Men "det är alldeles för mycket blommor" som öfverstepresten Caifas sa'. Emellertid svarar jag med evangelisten: Jag tvår mina händer om morgnarna! Jag mins t. ex. bara, hur illa jag var ute härom året för din fru Sanct-Tippa, min käre borgmästare, när jag inom stadsfullmäktige genomdref, att vestra ålkistan i strömmen skulle apteras till kallbadhus åt damerna, så att de skulle slippa att när de badade, frottera sig med skutskeppärne nere vid hamnen. Då kom just din kära "Sanct-Tippa" med hvilken jag alltid varit "kuttrasju" och sa', att hon fått en ål så stor som en sjöorm och så tjock som en arm, om benet under det hon badade i ålkistan och att hon i förskräckelsen trott att det var ormen, som frestade Eva, hvilken nu ville förleda henne att göra syndafallet dacapo, som engelsmännen säga; och vidare att hon dädanefter förr såg på klädda skeppare när hon badade, än nakna ålar, ty det generade henne betydligt obetydligare. — — — Och så mins jag, när jag lagade

så, att det blef spjelstaket med jerntaggar på kyrkogårdsmuren, så att inte stadens jungfrur och deras fästmän kunde idka kärleksmöten på sina matfä- och dito mödrars familjegrafvar, som i alla tider varit fallet. Då kom Elin, min egen köksa, och sa', att det der staketet var som att lägga lök på laxen. När jag då svarade, att detta var bättre än att lägga hyende under lasten, som apostelen säger, blef hon desperat och sa' opp tjensten derför, att jag försökt pika henne och hennes fästman, skeppar Flink. Men det må jag säga, att då förstod hon den piken bättre än jag, det är säkert, slöt Trulslund.

— Bror citerar som vanligt evangelisterna och apostlarna som en viss potentat tolkar skriften. Hva' är det väl för en apostel, som sagt att man ej skall lägga hyende under lasten? frågade prosten och kastade, som han väl gjort tusen gånger förut, en teologisk stridshandske midt i synen på sin gamle vän Trulslund.

— Hva det är för en apostel? svarade gubben. Är bror nu framme igen och sätter husförhörsfrågor på mig! Det var en af de *tolf*, begriper bror.

— Nej, nu högg bror i sten. Ingen af de tolf har sagt detta, hvad jag vet, fortfor själasörjaren.

— Nå, då var det säkert Judas Iskariot, hvilken *icke* räknades bland de tolf, sedan han

förrådt sin herre och mästare, högg Trulslund i med.

— Såå! Är bror lika hemma i sin farmakopée som i allt annat menskligt vetande så skulle jag, på denna brors hedersdag, be att få tacka bror för att vi hädanefter slippa få våra recept expedierade af brors händer, skämtade prosten och klingade med sin gamle antagonist.

— Se, det var då en pik åt mig, så mycket begriper jag. Tack emellertid för de orden, ty äfven om de i sig innebära ett *lefve* för detta vårt kära samhälle så är det i alla fall bror som blir den mest lidande på affären, när bror får räkna ihop hur litet handtryckningarne för personalierna hädanefter komma att skrymma i säcken.

— Det är bra Trulslund, stå på dig mot vördig presterskapet, inföll postmästaren och kryssade med sin toddy i hand fram och skålade med prosten. Ni skriftlärda är allt ena stora filurer, ty hvarför skulle Paulus icke annars befordrat sina bref genom postverket, när han skref till Filemon och the Romare. Det var nog för att spara porto, som han lät Onesimus gno ikring med dem, som en bondklockare.

— Jo, det är vackra bibliska historier jag får höra! Du bror postmästare och Trulslund kunna gerna ta hvarandra i hand, ty ni är lika goda kålsupare i andliga ting och inte

stort bättre i det afseendet än hundhedningar, gnabbades prosten.

— Pass för det, inföll Trulslund. Jag har gjort vår lutherska kyrka ganska stora tjenster i mina dar, jag! Hur stod det t. ex. till med orgelverket här 34, samma år som koleran gick? Flera toner fattades fast ingen i församlingen märkte det förrän jag en vacker dag kom under fund med att gubben Sahlin, som då var klockare, och pimpla och söp emellanåt och flere gånger blifvit hotad med att mista tjensten om han ej bättrade sig, egde förmåga att med sin röst härma orgeltonerna och med sin talang fylla i en felande ton här och der, för att ge det hela en högtidlig och kristlig prägel. Men så blef gubben en söndag hes som en mistlur och då gick det förstås sönder med orgelspelet, så att vi ibland endast hörde dofva pustanden från orgelläktaren som om klockaren fått koleran. Då skyndade jag, som var den ende hvilken här på platsen representerade det "medikolegala", upp till gubben och bad honom genast ta in några koleradroppar, som jag förde med mig öfverallt, och hällde en lagom dos på en sockerbit. Men gubben sa' bestämdt nej! och påstod, att han inte så länge han mindes tillbaka varit van att ta in några slags våtvaror droppvis.

Och till sist bekände han, hur det var fatt, och sa', att ingen klockare i verlden kunde

spela på vår kyrkorgel mer än han, och att allt skulle gå sin gilla gång, när han blef bra i halsen. Bra blef han nog, men länge gick det ej, förrän gubben måste lägga in om afsked, sedan han en söndag, då han tagit för många kyrksupar och biskopen, som kommit på visitation, var närvarande under predikan, spelade psalmen n:o 127 på melodien: "trindskallar ä' ni allihopa", emedan han glömt melodien och bladet på hvilken den stod kommit bort i "chloralboken." När tjensten sen kungjordes ledig ville ingen orgelnist ha den förr, än församlingen skaffat sig ny orgel, och att kyrkan slutligen fick en sådan har den mig att tacka för, slöt gubben Trulslund med stolthet.

— Det är ju också farbror staden har att tacka för att den fått ett ordnadt brandväsen, inföll fiskalen Fips, lite ironisk som alltid.

— Ja, ångsprutan har jag köpt egenhändigt, fortfor Trulslund. Och för mycket godt pris till på köpet. Hon blef kasserad i Storköping, sedan de der i sta'n börja' bygga fem våningars stenhus, emedan strålen ej räckte längre än öfver trevåningshus. Visserligen gick hon ej häller att elda upp när vi skulle använda henne vid stora branden 61, derför att hon sprungit läck, så att vattnet i pannan släckte elden i eldstaden, men det var icke mitt fel. Sedan ny panna insatts blef hon åter bra och

när kyrktornet brann 73, var hon igång hela natten, sade Trulslund triumferande.

— Fips den spjufvern log, och gjorde för sin granne limpbagaren satiriska jemförelser mellan trevåningshus och kyrktorn.

* * *

— Nå hvart tänker bror styra kosan när bror nu är lös och ledig och kan se sig om i verlden, frågade borgmästaren senare på qvällen då den officiella delen af festen var slut och endast gubben Trulslunds intimare vänkrets var qvar i ett af smårummen.

— Jo, det ska jag säga bror, jag far till vår stora hufvudstad, Stockholm, på en tid och hälsar på några vänner och bekanta som slagit sig ner der, och hvilka jag inte sett se'n barndomsåren. Först och främst har jag der min emaljerade vän och bror, Palettin, professor vid målarakademien och slägt på långt håll med mig. Vidare grossören och riddaren Tonmark, som svingat sig upp till rikedom, efter att ha stått bakom kryddboddisk i huset midt emot apoteket, den tid jag sjelf konditionerade i Lund, innan jag kom hit. Och vidare, min gamle, gode vän Zeolin, som på den tid jag konditionerade i Lund låg der och pluggade juridik, som salig Mosen, innan han skref sin lag på Sinai berg, och då kom och hälsade på mig å apoteket de nätter jag hade vakten, och hjelpte mig att tillsammans med några an-

dra glada själar tömma en och annan bål för fosterlandet och qvinnan, som aposteln säger. Sen dess har han skrifvit några gånger och lånat några hundralappar af mig den tid han var "extra" i verken, och är nu excellens och byråchef, med kungl. fullmakt och 10,000 i lön per år. Ser ni, man rår inte för, att man äfven råkar ha några fina bekanta, inom den högre societeten, som apostelen säger, slöt gubben Trulslund och tömde sin långtoddy i botten, under det han för minst tjugonde gången tände sin cigarr som slocknat.

I ena soffhörnet hade redan postmästaren slumrat in och i det andra satt borgmästaren och hickade hvar tredje minut, regelbundet som ett urverk.

Vid ett bord midt i rummet sutto doktorn, prosten och den nye apotekaren Flussgren och spelade vira.

När gubbarne vid tutiden bröto upp och skingrades å torget åt olika håll, höll borgmästaren det sista talet och utbragte ett niofaldigt hurra i "piano" för dagens hjelte. Doktorn, prosten och talaren fullgjorde saken någorlunda oklanderligt, hvaremot herr Flussgren och postmästaren redan vid andra omgången af hurraropen gåfvo fritt lopp åt sina öfversvallande känslor och skränade så, att rika kopparslagar Boms äldsta dotter, hvilken den dagen fyllt 34 år och hade sin jungfrubur åt

gatan steg upp och tände en fotogénlampa i den tron, att stadens "familjeqvartett", i hvilken Flussgren sjöng första tenor, anordnat en serenad till hennes ära.

När den blyga ungmön i nästa ögonblick, insvept i en rödprickig kamkofta rullade upp gardinen ett stycke och med fotogénlampan i hand gjorde några djupa nigningar, under det hon med rynkade ögonbryn sökte genomtränga det egyptiska mörkret utanför, brusto samtliga hurrabasarne i skratt, tryckte hastigt hvarandras händer till afsked och försvunno som dimfigurer i natten under intryck af, att "dagen varit glad".

ANDRA KAPITLET.

Äfventyr på resan.

Afsked från vännerna. — Ett par praktiska pantalonger. — Ångbåtarne ä' inte dumma! — Hur Lillköping blef "sjöstad." — Trulslund talar för döfva öron. — Han lär sig ett nytt A. B. C. D. på gamla dar. — Utflygt i det gröna. — Resbyxhängmattan afprofvas. — Trulslund misstänkt för att vilja begå sjelfmord. — För sent.

Tidigt en morgon några dagar senare embarkerade Trulslund å en af ångbåtarne, som två gånger i veckan underhöllo regelbunden förbindelse mellan Lillköping och den öfriga civiliserade verlden.

Insvept i en vid ulster, med botforer och en resmössa, med stor skärm och väldiga öronklaffar, liknade han mer en turist, som ämnade göra Nordostpassagen och lyckligen passerat Nordkap, än en småstadsrentier på väg till Stockholm för att roa sig och njuta af lifvet.

Vankande af och an på akterdäck stannade gubben emellanåt och stödde händerna mot relingsbarrièren, under det blicken spejade nedåt Strandgatan.

— Ah, der komma de ju, mumlade den resande plötsligen helt förnöjd, och några ögonblick derefter skakade han hand med ett par af vännerna, som skyndat ner för att säga farväl. Snart gafs afgångssignalen, och i nästa ögonblick togs landgången in. Då ljöd det om hvartannat från stranden:

— Far inte illa med dig, Trulslund! Håll ditt fat i helgelse och ära! Hälsa dina fina bekanta etc. Gubben nickade till svar och viftade med en röd och svart snusnäsduk.

— Adjös med er, småstadsbor! Gud vare med er, om han trifs, som apostelen säger, gastade han. När ångbåten slutligen svängde om udden vid inloppet till hamnen och gubben viftat sig trött snöt han sig så, att det lät som om en elefant trumpetat, och stoppade näsduken i fickan, hvarefter han gick ner i försalongen och åt frukost. Der träffade han en bekant från Storköping, fabrikör Stålbom, som äfven ämnade sig till Stockholm. När gubben fått ulstern af sig stod han iförd en kort, tjock kavaj och ett par underliga, svartbruna pantalonger, hvilka, när han öppnade kavajen, voro hängslade öfver västen och visade sig räcka sin egare under armhålorna. Fabrikören hvilken var en lika glad själ som Trulslund, observerade genast det originela plagget och granskade det med kritiska blickar.

— Det var ena högst kuriösa benkläder

fabror lagt sig till med, hva ska de vara bra till? frågade han.

— Afundas du mig dem kanske? Ä' de inte praktiska hva? inföll gubben och visade med stolthet de underliga plaggen från alla sidor. Det fins inte mer än detta enda par, till i verlden af denna snillrika konstruktion. Jag köpte dem på auktion för 25 år sen efter vännen Engelson han, skolpresten i Stenby, bror vet, som på sin tid laborerade med att konstruera ett åkdon, lämpligt för hvilket väglag som hälst, och försedt med hjul, hvilka, när man tryckte på en fjeder, i hast förvandlades till medar. Till detta åkdon hörde äfven de här byxorna, som äro afsedda att användas i alla väder och således lämpliga för resande. Om bror behagar observera, skall jag närmare förklara deras mekanism, under det vi ta oss en sup och en smörgås.

— Dessa pantalonger äro afsedda att liksom en öfverrock dragas utanpå de vanliga, dels för att skydda dessa och dels för att hålla benen varmare, började gubben. Men för att t. ex. bespara sig besväret af deras på- och afdragande äro de, som bror ser, försedda med knapprader på sidorna och kunna derför på- och aftagas som en väst, eller rock, och harmoniera derför bättre med dessa plagg än ett par vanliga pantalonger. Vidare ega de, som bror ser, den förtjensten att kunna knäppas äfven utanpå västen, hvarigenom denna

skyddas för nötning och magen mot förkylning. Vidare ser bror, att hela framstycket är inrättadt att fälla ner som en chiffonierklaff, d. v. s. det kan knäppas upp och fällas ner efter behag! Och liksom det i en chiffonier finnes lådor och fack innanför klaffen, så finnes det äfven här en massa fickor inanför framstycket i hvilka man kan förvara vigtiga papper, portmonäen, snusdosan och annat, som man brukar medföra på resor. Det hela är med ett ord en särdeles inventiös resväska, hvilken man ständigt bär på sig utan att behöfva ha den i en rem omkring halsen.

Bakut under kavajen, och fastsatt vid pantalongernas öfre linning finnes ett hoprulladt fyrkantigt tygstycke, hvilket när det släppes ner och vecklas ut, kan tjenstgöra som hängmatta, om den resande vill njuta några timmars beqväm hvila. I så fall finnes, som bror ser, i en af fickorna här fram några krokar af metall att skrufvas in i en vägg, eller hvarsomhelst annorstädes. Önskas derefter blott beqvämt ryggstöd häktas endast en ring i skynket akterut i en af krokarne, hvarefter man placerar sig på en tältstol, eller hvilken annan lika obeqväm sittplats som helst, och intar den ställning man önskar. Vill man åter ligga, häktar man, sedan man fastgjort pantalongerna vid kroken ofvanför hufvudet, först det ena och så det andra benet i kroken n:o

2 och kan sedan må som en prins, slöt gubben och förevisade med lifliga gester, hur operationen borde försiggå. Fabrikören stod under hela föredraget som fallen från skyn. När gubben slutat frågade han blott, hvilket tycktes mycket smickra plaggets egare:

— Hva vill farbror ha för de der byxorna?

— Dem säljer jag ej för något pris, när jag nu beslutat mig för att se mig litet kring i verlden.

— Det var mycket tråkigt, ty jag skulle annars köpt dem och skänkt dem till ett museum, sa' fabrikören och slog i halfvan.

* * *

— De här ångbåtarne ä' inga dumma inrättningar, återtog Trulslund en stund senare, under det han tuggade på sin biffstek. Aldrig i mitt lif, förr än nu, kan jag säga, att jag kommit ur fläcken, när jag hållit på att äta, och här tror jag vi göra 100 knop i timmen som apostelen säger, fortfor han och kastade blicken ut genom fönsterventilen. Det är märkvärdigt hvad tiden gått framåt med stora steg. Inte fans det t. ex. ångbåtar i min ungdom, men hvad ville man göra! Man for på skjuts och åt på gästgifvargårdarne. Nu både reser man och äter, på en gång! Det är mycket beqvämt

— Har farbror aldrig rest på ångbåt förr? frågade fabrikören.

— Åjo, en liten bit då och då, men inte

så här långt. Det är inte så länge sen kanalen blef färdig, så att Lillköping blef sjöstad, som du kanske vet. Kanalen har Lillköping mig att tacka för, ty det var jag, som satte i gång aktieteckningen, när den stora olyckan med min gamle vän handlanden Sviskongren timade. Han, liksom jag nu, skulle en vacker dag företaga en längre resa och måste då först fara med skjuts från Lillköping till Löfstaholm och der möta ångbåten, hvilken på den tiden derifrån satte kurs snedt öfver fjärden, så att vi i Lillköping aldrig sågo en skymt af honom. Nåväl, när Sviskongren lyckligt och väl kom till Löfstaholm talade han vid fiskaren der att ro honom ut och möta ångbåten, hvilket ock skedde. Till all olycka kantrade fiskarens båt, just som den lade till vid ångbåten, hvilken ej hunnit att tillräckligt stoppa farten. Sviskongren och fiskaren kommo i vattnet, och som ingen af dem kunde simma, blefvo de i mörkret vågornas rof, ty det var på natten. Olyckan väckte, när den blef känd, allmänt deltagande i hela staden, och som jag flerfaldiga gånger, utan att lyckas, agiterat för bättre kommunikationsförhållanden, som aposteln säger, så passade jag begrafningsdagen på och framlade ånyo mina förslag, när sinnena voro en smula uppskakade af katastrofen och salig Sviskongren låg der stel och kall på sin lit de parade och tycktes liksom säga till de församlade: Det

här med mig hade aldrig händt, om ni lydt Trulslund och lyssnat på honom. — Och så hade jag presten att hålla ett liktal, i hvilket det nya kanalförslaget ånyo bragtes på tal, i sammanhang med vederbörandes hårdnackade och förhärdade hjertan och den ledsamma händelse som timat. Och det tog skruf! Begrafningsgästerna gräto som barn och tecknade efteråt, när vi återvändt till sorgehuset, aktier i kanalbolaget så att vi våren derpå kunde börja gräfva. — Så att der ser man, hur af en ringa ting stora under och tecken ske kunna, som aposteln säger.

Fabrikören nickade till svar och log. Sen bägge betalt sin förtäring, gingo de åter upp på däck, der gubben Trulslund nu började granska och helt ogeneradt göra sig bekant med sina reskamrater. Till sist styrde han kosan längst akterut och slog sig nu ned bredvid en ung dam.

— Om min nådiga fröken inte har något emot att prata bort en stund med en gammal "farbror" så sätter jag mig här vid er sida, sade gubben i sin hjertligaste ton och fick ett småleende till svar, hvilket tycktes betyda: Var så god!

— Kanske min nådiga fröken, liksom jag, reser den här vägen för första gången? började gubben åter. Och, liksom jag, alldeles ensam? fortfor han och fick på sina frågor nya

småleenden till svar. Tempora mutantur et nos mutamur in illis, som aposteln säger, sådant gick inte gerna för sig i min ungdom. Nu äro fruntimmerna betydligt "katigare" än då! Jag mins bara, jag, hvilka äfventyr syster min var ute för en gång på 30-talet då hon ensam, som hon var, lemnade moderssköte för att ta plats som guvernant vid en herregård nere i Skåne. Det var inte mer än circa omtrent 10 mil från hemmet och farsgubben följde sjelf med henne till första skjutshållet tog der ett ömt afsked af barnet och befalde henne i Herrans hand, som aposteln säger. De första två milen gick allt väl men vid andra skjutsombytet fick Agneta, så hette flickan, en skjutspojke, som ännu inte var torr bakom öronen, men såg "qvick" och säker ut, och när de så passerat slätten och kommo in i en skogsdunge, gjorde märren, som de hade, "halt" och ville inte gå längre. Pojken grät och syster min grät, och der stodo de och kunde inte annat, som aposteln säger. Då fick pojken till sist i sitt hufvud, att de skulle lassa af syster mins bagage för att inbilla den istadiga märren, att hon endast hade tomma vagnen att draga, och när det var gjordt, satte pojken sig opp och smacka' och grät, under det han i sin allra bevekligaste ton snyftade:

— Hopp, Malinka mi, hopp! Hoppeti skutt, hopp, hopp!

Och rätt som det var, bar det af med "Malinkan" och "pågen", och nu gick kreaturet inte att stanna, fastän "pågen" snyfta och skrek, så att det gaf eko i trätopparne:

— Ptro, Malinkan mi, ptro. Vill du stanna ditt ög, ptro, ptro, ptro — — —.

Mer hörde inte syster min och sen fick hon aldrig se skymten hvarken af märren eller skjutsgossen, utan måste till sist släpa sitt bagage ett stycke in i skogen och sen resa på apostlahästarne till närmaste gästgifvaregård der hon fick annan häst med hvilken hon vände åter och efter sju sorger och åtta bedröfvelser hittade sina effekter. Hvad säger min nådiga om den skjutsen?

Den tilltalade, för hvilken Trulslund berättat historien, log endast och ruskade på hufvudet, under det hon gestikulerade, som om hon kastat slängkyssar åt gubben.

— Ah, jag begriper chäsen, som aposteln säger. Ni har inte förstått ett ord af alltsamman! Ni är således utländing till nationaliteten. Parlä vo fransäs, som aposteln säger. Nong! — Spik, jo inglisch! Nix! — ja så inte! — Spreken si deutsch då? Nein, inte det häller! Då ska' vi försöka med lite "klassisk" utländska kanske.

Donec eris felix multos numerabies amycos; tempora si fuerint nubil, solus eris. Verstehen Sie?

Trulslund såg frågande på sin granne, som fortfarande endast ruskade på hufvudet, kastade slängkyssar och himlade med ögonen.

— Ah, jag förstår! utbrast gubben till sist, ni är helt säkert *döfstum* och jag en *dumsnut*, som inte begripit det förut. Ni ämnar er kanske till Manilla? sporde gubben och gestikulerade, som när man snor ett rep.

Den döfstumma såg med undrande blickar på sin pratsamme granne och smålog.

Så fick denne en ny idé.

— Vill ni inte lära mig döfstumme-språket? fortfor han lifligt och gjorde några gester, under det han samtidigt vecklade upp en tidning och efter hand pekade på bokstäfverna A. B. C. D. E. etc. Nu ljusnade hastigt den unga flickans ansigte. Hon hade förstått och tycktes förtjust öfver gubbens förslag. Och så började lektionen.

Den döfstumma tecknade bokstafven A med ena handen, under det hon med den andra pekade på samma typ i tidningen. Gubben såg uppmärksamt på, som en skolgosse, och knåpade med att få sina fingrar i rätta läget. När detta var gjordt och hans medpassagerare med ett nytt uppmuntrande leende uttryckte sitt gillande markerade lärjungen detta med att klämma foten i däck under det han framstönade ett triumferande A, till tecken att han noga inpreglat bokstafven i min-

net. Derefter genomgicks på liknande sätt hela alfabetet, hvarefter gubben under de allra lifligaste gester krumbugtade med fingrarne och läste A. B. C. D. E. F. G. o. s. v., samtidigt som han för hvarje bokstaf trampade takt med ena foten.

Den döfstumma brast i skratt åt "farbrors" fingerkrummelurer och rättade honom oupphörligt, hvarefter alfabetet repeterades till dess ångbåten lade till vid en brygga, der en massa gods låg uppstapladt för att medtagas. Passagerarne gingo under tiden i land. Trulslund reste sig äfven upp och inbjöd sin unga väninna till en liten promenad i land under de två timmar ångbåten låg qvar vid lastageplatsen. Då de uppkommit ett stycke på landbacken, stötte gubben på ett jernvägsspår och klättrade med sin följeslagerska upp på banvallen. Då tedde sig för deras häpna blickar i det solbelysta fjerran en palatslik herregård, inbäddad i yppig vårgrönska. Gubben mätte afståndet dit bort, först med blotta ögat och sedan med sin kikare, såg derefter på klockan, gjorde så några försök för att med det nya fingeralfabetet fråga: ska vi gå dit bort? hvilken fråga af den döfstumma ögonblickligen uppfattades och bejakades, hvarefter begge satte sig i rörelse, först hoppande som kråkor på syllarne och sedan balancerande som lindansare på hvar sin rail, till dess gubben

slutligen måste ge tapt och stanna för att torka svetten ur pannan.

Sedan han pustat ut, uppfann hans följeslagerska ett beqvämare sätt att säkrare gå på skenorna, hvilket tillgick sålunda att hon fattade i ena kryckan på gubbens spanska rör, under det han höll i andra ändan på käppen. Den unga damen dansade graciöst fram på sin skena men gubben gjorde emellanåt en liten öfverhalning än åt ena än åt andra sidan, som om han varit på väg hem från någon nattlig zwyck. Och för hvarje gång gubben girade åt höger eller venster, fäktande med den lediga armen, som om den suttit som vinge på en i gång varande väderqvarn ljöd en dof skrattsalfva från hans följeslagerska. Efter en dryg halftimmes ansträngande marsch var man ändtligen framme vid slottet. Under det parken besågs, fick gubben Trulslund, hvilken af ansträngning, pustade som ett lokomotiv det infallet att hvila några minuter i sin "resbyxhängmatta" och sökte klargöra sitt beslut för sitt sällskap, som endast ruskade på hufvudet till tecken, att hon ej begrep ett dugg af gubbens gester.

— Åh ni skall snart förstå mig, sade gubben och borrade in sina skrufvar i ett par närstående gamla lindar. Sedan detta var gjordt, knäppte han till flickans stora förvåning ner skynket der bak och häktade det,

stående på några i hast framskaffade lösa stenar, fast vid en af krokarne, som råkat komma några tum högre upp än beräknadt var. Olyckligtvis föllo stenarna åtskiljs, just som gubben lyckats häkta fast ringen i kroken, så att han blef hängande utefter trädstammen, utan att kunna nå marken med fötterna. När hans följeslagarinna märkte detta uppgaf hon ett rop af förskräckelse och skyndade bort för att skaffa hjelp, troende att gubben på något originelt sätt ämnade förkorta sina dagar.

När han såg henne, hastigt och förskräckt, springa bort, ropade han henne tillbaka, under det han ifrigt gestikulerade, men hon hörde och förstod honom ej.

Sedan han förlorat den unga flickan ur sigte, sökte han lösgöra sig och gjorde dervid de mest förtviflade ansträngningar, utan att lyckas. En af gårdens bandhundar, som om dagarne gick lös och i detsamma passerade förbi, varseblef gubben och ställde sig att storm-skälla på honom, under det den gamle sprattlade som en fisk i ett nät i sin resbyxhängmatta och med svetten lackande utefter ansigtet i ångestfull bedjande ton jollrade:

— Så ja gossen, lugna sig nu, jag är ingen röfvare, så ja!

Men då hunden ej lyssnade till de lugnande orden, utan ryckte närmare och närmare, började gubbens oro att stegras och med

uttryck af största förtviflan, ömsom sparkande och ömsom knäppande med fingrarna åt hunden skrek han allt hvad han orkade på "hjelp!"

— En trädgårdsdräng, som var sysselsatt i närheten, hörde slutligen gubbens rop och skyndade fram. När han varseblef Trulslund hängande i trädet fattade han genast det raska beslutet att med sin yxa hugga af repet hvarmed ringen var fästad vid tygstycket, så att gubben föll ned och veks dubbel som en fällknif.

När den gamle hunnit sansa sig och såg efter sin räddare för att tacka honom och ge honom en slant för sitt besvär, voro både han och hunden försvunna.

Gubben reste sig upp med en suck och började rulla samman sin hängmatta och fästa upp den bak ryggen, småsvärjande öfver sitt missöde. Just som han stod i begrepp att aflägsna sig, för att söka få rätt på sin reskamrat, omringades han af en massa af gårdens folk, hvilka med inspektoren i spetsen anländt till stället.

— Hvem är ni och hvad gör ni här? frågade den senare i myndig ton.

Gubben såg på den frågande och så fick han en ny idé.

Bäst att låtsas vara döfstum tänkte han och såg gemytlig ut.

— Det är icke värdt ni förställer er och söker se ogenerad ut. Ni har ju gjort försök till sjelfmord, hvilket äfven skulle ha lyckats er, om ni ej i tid blifvit nedskuren af trädgårdsdrängen här. Hvad har ni att svara på den saken? frågade inspektoren.

Trots det allvarsamma i situationen tvingades Trulslund att le och han log med hela sitt jovialiska ansigte under det han ruskade på hufvudet och beredde sig att gå.

— Nej stopp, ni måste förklara er innan

jag släpper er! Hvem är ni? frågade åter inspektoren och högg Trulslund i armen. Då drog gubben upp sin annotationsbok ur ulstern, som han bar på armen, och skref på ett blad:

— Jag är döfstum, har brådtom för att hinna med ångbåten och söker en ung flicka hvilken gjort mig sällskap hit.

Inspektoren läste och skref sedan:

— Hvarför ville ni hänga er här i parken?

— Derför att jag ständigt under mina resor bär på mig en "hängmatta", i hvilken jag tänkte hvila mig, skref gubben och beredde sig att förevisa plagget.

— Karlen är galen! skrek inspektoren och afböjde Trulslunds försök att ånyo fälla ner skynket der bak.

Nu kunde gubben ej beherska sig längre.

— Om förlåtelse min herre, sade han, högt och rent, jag är apotekare Trulslund från Lillköping och alls inte galen, som ni tror! Jag både hör och ser, och spelade endast döfstum för att slippa förklara den här historien. Men så mycket kan jag säga, att vid mina år och i min ställning hänger man sig ej på bondlandet när man är på väg till Stockholm för att roa sig. Och som jag förut nämnde, hade jag en ung flicka i ressällskap, hvilken verkligen är döfstum och hvars öde oroar mig.

Hon gick nyss härifrån för att söka hjelp, då jag råkade fastna i trädet, der. Hjelp mig nu att söka rätt på henne, så att vi hinna ner till ångbåten, så blir jag er förbunden, herr "riddargodsbesitzer", sade gubben och bugade sig för inspektoren.

Detta hyggliga tal hade åsyftad verkan och klarade med ens den äfventyrliga situation för hvilken gubben Trulslund råkat bli ett oskyldigt offer.

Spaningarne efter den unga flickan togo genast sin början, men blefvo utan resultat.

När de ändtligen hunnit afslutas hade ångbåten redan gått.

Så mycket fick dock Trulslund vid ankomsten till lastageplatsen veta, att alla passagerarne, utom han sjelf, embarkerat och att således den unga flickan ensam återvändt och gått ombord. Denna underrättelse försatte åter gubben i sitt vanliga briljanta humör.

Och som han och inspektoren, hvilken skjutsat honom till ångbåtsbryggan, nu voro de bästa vänner, inbjöds Trulslund att öfver natten gästa hos sin "nye bror" för att följande dag medfölja snälltåget till hufvudstaden.

TREDJE KAPITLET.

I Stockholm.

Ankomst till hufvudstaden. — Trefligt möte vid stationen. — Damen med fria fasonerna. — Gästfritt mottagande. — Kur mot reumatism. — Slutet på historien är inte fullt så trefligt som början.

Klockan precis 10 e. m. stod Trulslund vid sin resas mål, när tåget stannade å Centralstationen.

Omhvärfd af stadsbud, och medpassagerare å tåget, hvilka trängdes å perrongen, höll gubben i förstone på att förlora fattningen, till dess han helt plötsligt kände någon röra vid sin arm och hörde sig tilltalas af en ung dam i "slynåren":

— God afton farbror — ja, nu mins jag inte namnet — och hjertligt välkommen till sta'n! Pappa trodde, att farbror skulle komma redan i går och var derför sjelf nere för att ta emot, men när farbror så inte kom måste han resa bort i dag på middagen, och återkommer först i morgon. Då bådo vi, syster

Berta och jag, mamma att få gå ner till tåget i qväll för att se om farbror var med, och fast vi inte ha den äran att personligen känna farbror måtte vi likväl ej ha tagit miste, att döma af den beskrifning pappa gjort öfver farbrors utseende.

— Hvad hör jag, skulle verkligen "*pappa*" kommit i håg en gammal vän, som jag, och gjort sig besvär att vara mig till mötes. Jag skref verkligen för en fjorton dagar sen till honom och berättade, att jag skulle komma som i går, men inte tänkte jag då, att hvarken han eller hans älskvärda flickor skulle vara mig till mötes vid stationen. Det är verkligen förundransvärdt att ni kunnat känna igen mig på beskrifningen, isynnerhet som "pappa" och jag inte sett hvarann på många år, sade gubben och skakade hand med de tvärsäkra flickslinkorna. Men då vi nu så lyckligen sammanträffat, ska jag be er, mina små stumpor, om en liten upplysning: Hvar bor man billigast och bäst här i sta'n? Jag har nemligen ämnat att ta in på hotell de första dagarne, innan jag skaffar mig privata rum, hvilket ju inte bör vara brist på i Stockholm.

— Farbror skall *naturligtvis* bo hos oss, har pappa sagt, sade flickorna i korus. Gästrummet står redan i ordning, om farbror är nöjd med som vi ha det! Det ligger åt solsidan, men vi ha' gjort jalousier enkom för

farbrors räkning, för att solen ej skall genera på morgnarne.

— Herre gud så vänligt och snällt af er, mina rara små stumpor. I Lillköping är man minsann ej bortskämd med jalousier, det vill jag lofva sade gubben.

— Hvar har farbror sitt bagage? Vi ha vagn derute på hvilken vi kanske få rum med det nödvändigaste. Resten får Carlsson, kontorsvaktmästaren, hemta i morgon, sa mamma.

— Kontorsvaktmästaren! Jaså "pappa" består sig med sådan. Jo, jag tackar jag! Det är roligt att höra att det går framåt för gamla vänner. Jag känner "pappa" från ungdomen jag, ska jag säga! Det var andra tider då! Men så är det, mina flickor. Den som blott arbetar och sköter sig går allt väl! Men hvad var det vi talte om? Bagaget! Det är qvar på ångbåten. Jag har nemligen äfven rest hit på ångbåt och har haft sällsamma äfventyr, som jag ska berätta sedan. Nu kanske det är bäst att åka, efter vi ha vagn, ty det var ju så? Men det är så rätt! Jag har alldeles glömt att tacka för vänskapsfulla inbjudningen att få logera hos herrskapet. Aldrig hade jag tänkt på det, det försäkrar jag. Men det frikostiga anbudet emottages med tacksamhet för gammal vänskaps skull! Jag skall aldrig glömma "pappas" välvilja mot mig i det fallet, det är säkert, slamrade gubben och skakade ånyo hand

med de unga damerna, som smålogo åt den originelle och pratsamme "farbrodern."

Så satte man sig upp i vagnen. Af artighet krusade Trulslund för att taga plats i baksätet på åkdonet, till dess tvisten ändtligen slöts dermed, att de begge flickorna på en gång satte sig å framsätet, under förklaring, att det aldrig kunde komma ifråga, att "farbror" skulle åka baklänges.

— Jag försäkrar, att det gör mig ingenting, bedyrade Trulslund, sedan vagnen kommit i gång. Det är endast vid ett tillfälle som det generat mig, och det är nu många år sen! Jag var då bjuden på bröllop på landet, en mil från Lillköping till en god vän, hvars dotter gifte sig med en ung notarie från Jönköping. Bland bröllopsgästerna befann sig äfven en äldre dam, slägting till bruden, hvilken i sin ungdom varit vid baletten, men nu vägde minst sina modiga 10 pund, sterling, som engelsmännen säga. Nåväl, denna dam, och en annan matrona, instufvades jemte mig i samma vagn då brudparet reste till kyrkan för att der vigas. Jag satte mig naturligtvis af artighet på framsitsen, men jag märkte, att det, det oaktadt, blef trångt om saligheten i kupén, bastanta som vi alla tre voro till våra kroppshyddor.

Länge hade vi ej åkt och samtalat om den förestående vigseln och det kristliga äkta

förbund, som de unga tu voro på väg att stifta, då dansösen vändande sig till mig plötsligen utbrast:

— Jag tror mitt ben börjar värka! Tillåter ni kanske att jag lägger upp det bredvid er, på framsitsen.

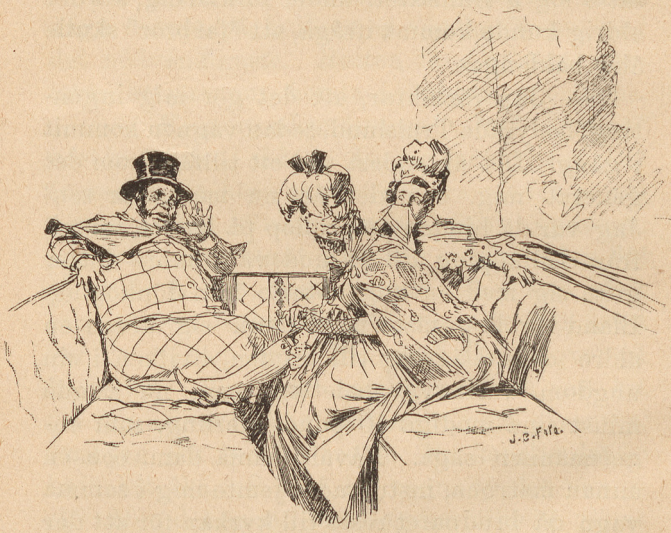

Jag visste i förstone ej hvad svar jag skulle ge, ty jag ansåg propositionen i hög grad, minst sagdt, opassande, som aposteln säger. Men af medfödd "grandezza", svarade jag: Generar det er inte min nådiga så, var så god! Och tänk er mina små pullor: det "generade"

ej min vis å vis ett dugg, det kan jag försäkra, ty hon lade ögonblickligen upp sitt ben på sitsen bredvid mig, som om det varit en kappsäck eller något annat i samma stil. Och sen fortsatte hon konversationen lika ogeneradt, som om hon tagit sig en lakriskaka mot hosta. Men jag kände mig generad å hennes vägnar! Efter en stund blef situationen ännu obehagligare, ty då utbrast hon lika plötsligt som förut:

— Det värker fortfarande i mitt ben och jag ber om ursägt att jag lossar lite på bandaget!

— Är menniskan galen tänkte jag, men höll ändock god min och vände mig bort, för att ingenting se. Men ändock såg jag henne knäppa och spänna något ett långt stycke upp på vaden!

— Nu är det visst bra hörde jag henne derefter säga. Och så kom förklaringen öfver hennes besynnerliga uppträdande! Hon berättade nu, att hon vid 20 års ålder, då hon en afton uppträdde på tiljan halkat och brutit benet så svårt att det sedermera måst amputeras, och att hon derefter lagt sig till med ett lösben af kork, detsamma som nu generade, innan bandagen hvarmed det var fästadt vid det naturliga benet hunnit lossas en smula. Sedan saken på detta sätt stälts på klara fötter fann jag hennes uppförande helt naturligt,

som hvar och en annan i mina kläder äfven skulle ha gjort, men hvar gång jag sitter på framsätet i en vagn rinner historien mig i minnet, slöt farbror Trulslund under det hans åhörarinnor hade all möda att hålla sig allvarliga för att ej såra gubben.

Ett par minuter senare stannade vagnen.

— Nu äro vi hemma, sade de unga flickorna och hoppade raskt ut ur kupén.

Gubben Trulslund följde och inträdde efter några minuter i en tambur der han omhändertogs af en tjensteande och anvisades det rum, hvari han skulle residera.

Sedan gubben gjort toalett och pelsat af sig sina vidunderliga respantalonger och sin ulster kände han sig 10 år yngre och 10 marker lättare och infördes af tjenstflickan i en salong der hans "små pullor", som varit honom till mötes vid stationen och nu sågo ut att inte ens ha läst sig fram för presten togo hand om honom.

Ögonblicket derpå trädde värdinnan sjelf in och gick sin gäst till mötes med framsträckta händer och hjertlig min.

— Oändligt välkommen bästa herr doktor, min man och jag började nästan förtvifla att få se er i vårt hem, då ni icke, som det stod i brefvet, ankom hit i går. Vi trodde att resan i sista stund blifvit uppskjuten.

— Nej, visst inte min nådiga! Hvad jag

hafver skrifvit det hafver jag skrifvit, som aposteln säger; och hvad "doktor"skapet beträffar så smickrar jag mig med att ej ha gifvit ihjel så många patienter fast jag i 50 år för hvar dag kunnat säga: Morjens medikamenter! Emellertid var det mycket tråkigt att min gamle vän, i hvars angenäma familj jag nu vistas, är bortrest för tillfället. Det skulle gladt mig så mycket att få träffat honom redan i qväll, för att upplifva gamla minnen! Hur är det, han är väl frisk och kry, kan jag tro?

— Ja, gud vare lof, nog är "gubben" frisk nu alltid, men förra året var det som det kunde. Då låg han ett par veckor mellan lakan för reumatism, sade värdinnan.

— Aj, aj, aj! Ja, det är visst och sant att den reumatismen är för besvärlig om man ej förstår att behandla den efter noter. Och det förstår jag, ty jag har sjelf haft rackartyget i kroppen. Men jag dref ut det med tjenliga medel, jag, ska jag säga! Jag skulle blott önskat att jag fått nys om att en gammal vän från ungdomen, och en så kär vän till på köpet, varit bekajad med det otäckstyget så skulle jag inte varit sen att hjelpa. Se, jag ska säga att min diagnos om den sjukdomen står i uppenbar strid med mina "kolleger" läkarnes, ty jag kallar dem så, som gammal medicinman. Min åsigt om saken är helt enkelt

den, att reumatism är ingenting annat än en hop trikiner som finnas i blodet, och se ut som paragraftecken under mikroskopet, sade gubben och ritade upp det anförda tecknet. Som synes ha dessa "paragraftrikiner" en metkroksliknande knorr på hufvudet och en dito på svansen, såvida man ej vill gå ut ifrån det antagandet, att dessa paragraftrikiner sakna hufvud och endast ha en svans med knorr på i hvardera ändan af kroppen, hvilket är likgiltigt! Alltnog, vid en närmare undersökning finner man att dessa svansknorror äro i spetsarne försedda med hullingar liknande den på metkrokar. Nåväl! Nu är det kändt att reumatismen flyttar sig än hit, än dit, i kroppen. Hvad är då enklare än att denna flyttning sker derigenom att hullingarne vid minsta rörelse gripa in i musklerna och åter ryckas loss vid nästa rörelse och på så sätt skjutas fram och åter i "muskulaturen" och förorsaka en olidlig smärta. Derför är första regeln vid botandet af reumatism att patienten måste hålla sig i fullkomlig stillhet som om han vore död, hvarför mitt recept är lika enkelt som kraftigt! Jag ger först patienten ett sömnmedel och sen applicerar jag så många blodiglar jag anser honom behöfva på det värkande stället der paragraftrikinerna samlat sig. Blodiglarne suga derefter trikinerna i sig, i långa banor, och få visserligen sjelfva reumatism så

att de vrida sig som maskar af smärta, men patienten känner ingenting när han vaknar. Det är hela min kur för den sjukan.

Tjenstflickan anmälde nu att supén var serverad och familjen troppade derefter in i matsalen der "farbror" Trulslund visst inte lät maten tysta mun, utan underhöll damerna med en konversation hvilken ibland var fullt redig och korrekt och ibland bizarr och hoprörd, allt efter som ämnet intresserade honom sjelf eller tankarne tumlade om i hans fantasirika hjerna.

När efterrätten slutligen kom på bordet och gubben tagit för sig sin portion samt stuckit första skeden deraf i munnen tystnade han plötsligt midt under det han berättade en historia från en begrafning och förde näsduken till ögonen. Derpå tog han en ny sked, berättade så ännu en bit af fortsättningen och förde åter näsduken till ögonen, från hvilka stora tårar tillrade ner öfver hans skjortbröst.

— Jag tror doktorn blir helt upprörd vid minnet af denna sorgliga händelse, sade värdinnan.

— Nej, visst inte min nådiga. Slutet på historien är tvertom rätt komiskt. Jag tror nemligen att jag tagit senap i stället för sås till den här utmärkta äppelkakan

— Glöm nu inte att räkna fönsterrutorna i rummet, sen "farbror" lagt sig, uppmanade

husets unga tärnor när de vid midnatt togo godnatt och ledsagade gubben till dörren af hans sofgemak.

— Nej det vill jag lofva! Men hvem skall jag drömma om? frågade gästen.

— Om oss naturligtvis svarade de muntra flickorna i korus och nego.

Och drömmar kommo och drömmar gingo sedan gubben somnat. Men i inga af dem återfann han sina nyförvärfvade qvinliga vänner. Ty gubben drömde om att Lillköping vuxit ut till en stor stad, lik Stockholm, med gasbelysning på gatorna, snälltåg vid stationen uniformerade poliskonstaplar, skramlande droskor etc.

När han vaknade följande dags morgon, visste han icke riktigt hvar han var. Han tyckte sig ha rest och rest ett helt år och hamnat någonstädes i den aflägsna vesterns stora verldsstäder.

Sedan han ätit frukost tillsammans med familjen gick han ut för att skaffa tillrätta sitt bagage. Han frapperades af allt hvad han hörde och såg! Och mest förvånad blef han då han helt plötsligt vid ett gathörn befann sig öga mot öga med en person som han tyckte sig ha sett förut. Mannen ifråga ställde sig äfven kapprak och stirrade på gubben. Så stodo de ett ögonblick till dess det plötsligen ljöd från Trulslunds mun:

— Tonmark, gamle hedersvän det är ju du, icke sant!

— Ja, det är mitt namn, svarades med bred skånsk brytning, men hvem är du? Vid mina egna och helgonens multnade ben, jag vet det ej.

— Trulslund från Lillköping, känner du inte igen mig gamle Mercuriison?!

— Nej, ta mig tusan jag det gör — — —! Jaså är du i sta'n gamle gosse! Ja, jag erinrar mig det nu! Du skref ju att du skulle komma.

— Skref! Du har ju beredt mig ett emottagande värdigt en furste, gamle hedersvän! Dina präktiga flickor voro i går qväll mig till mötes vid stationen och sade att "pappa" redan dagen förut väntat mig.

— "Mina präktiga flickor"! Vid mina egna och helgonens multnade ben, jag förstår dig inte gamle vän, det får du ursäkta!

— Inte det! Se så sök inte spela "tragedi" med mig, utan låt oss gå in någonstädes och fukta vår aska, som aposteln säger! Jag har ju gästat ditt hem i natt och för första gången gjort din älskvärda frus bekantskap, sade Trulslund.

— Min fru?! — Jag är enkling, jag!

Gubben Trulslund stirrade som en idiot på vännen.

— Har du då inte varit bortrest sen i går middag? frågade han stammande.

— Nej, jag svär det, vid mina egna och helgonens multnade etc.

— Kors för sju tusan, som aposteln säger, *då har jag ju af misstag gästat en familj som jag ej känner det ringaste.*

Grosshandlaren brast i skratt.

— Den historien måste du berätta mig, sade han.

— Alltför gerna, isynnerhet som du får lof att tala om för mig hur jag nu på ett honett sätt skall få saken arrangerad.

— Vet du adressen der du bott, så gå upp och förklara dig.

— Adressen, nej så ta mig hundra paragraftrikiner jag det vet! Det var i ett stort hus vid en stor gata en qvarts timmes väg härifrån.

Grosshandlaren skrattade åter.

— Har du ditt bagage i det huset? frågade han.

— Nej, det är på ångbåten.

— Nå, så vet jag ingen annan råd än att saken får vara som den är! Men nu måste du ordentligt berätta historien vid en Vermouth. Och sen skall du få min adress, på det vi må kunna vara tillsammans och äta middag! Ty på logis kan jag ej bjuda dig. Men din ci-

ceron skall jag bli och lik satan visa dig denna stadens härligheter, du gamle pillertrillare!

Grosshandlaren öppnade dörren till ett Bacchitempel och bjöd gubben stiga på. Sedan de derefter slagit sig ner vid ett bord, knackade grosshandlaren med knappen på sitt spanska rör mot bordets marmorskifva och sade med sin skarpa skånska brytning:

— Vaktmästare, ge oss konjak och Vichyvatten.

FJERDE KAPITLET.

En interiör ur Stockholmslifvet. Hur man blir stadsfullmäktig. — Praktiska råd och vinkar. — Tonmark vill ej höra talas om gamla minnen. — Billigt logis. — Trulslund får en rumskamrat och blir invecklad i en brottmålshistoria.

Sedan Trulslund berättat sina reseäfventyr för sin vän grosshandlaren och riddaren Tonmark, bad han att få en liten inblick i Stockholmslifvet, som kunde vara honom till nöje och nytta, så att han icke stod alldeles handfallen och okunnig om ställningar och förhållanden.

— Hjertans gerna, sade grosshandlaren, och smuttade på sitt glas. Hvar vill du vi skola börja?

— Låt oss börja med dig sjelf, du är ju en inom samhället högt uppsatt person, stadsfullmäktig först och främst, förmodar jag.

Grosshandlaren piskade lätt med sitt smäckra rör dammet ur pantalongerna, slog

ned ögonen, såg blygsam ut och svarade i nonchalant ton:

— Nej, inte ännu! Och för resten, det är ingenting att förtjena på ännu för en spekulativ man som jag. Kostar bara tid och pengar!

— Hvad för slag! Är det inte här som i Lillköping ett förtroendeuppdrag att vara stadsfullmäktig.

— Jo, det kallas så, och förtroendet är ej så svårt att vinna, om man blott bär sig en smula förståndigt åt. Skulle t. ex. du, gamle gosse, vilja ha ett sådant förtroende, så skall jag skaffa dig det för några tusen krisch. Hva' sägs om det! Är du med om'et, så har man alltid utsigt att förtjena en hacka på dig.

— Hva, hva säger du? Är det ditt allvar?

— Jo, var så säker! "Vid mina egna och helgonens" etc. det skulle vara en smal sak för dig, min fine bror, att bli stadsfullmäktig här om du så önskade. Du flyttar hit, köper dig en till skorstenen intecknad fastighet och betalar endast köpeskillingen kontant. Så håller du t. ex. då och då ett och annat kommunalt föredrag i La Croix salong, eller annorstädes med fri entré. Tar på dig snygg bonjour, ren skjorta och djupsinnig min. Gör din entré på tribunen en smula öfverlägset, hostar två gånger, ena gången fortissimo, som

ett: gif akt! andra gången pianissimo, för att sondera om den sista hostningen förtagit ljudet af det sorl, som ännu förnimmes i salen, och derpå börjar du ditt anförande i veka, smekande tonfall, så som om du ämnade göra publiken din kärleksförklaring:

Mina herrar!

Individen är samhället! Så utvecklar du och bevisar den satsen.

Derpå fortsätter du: *Hvarje individ herskar, d. v. s. har sitt ord med i de stora samhällsfrågornas lösning genom det ombud han för sig väljer!*

Detta blir mycket konstigt att bevisa, men som satsen är ett axiom behöfves, egentligen inga bevis.

Att välja lämpligt ombud är det svåraste! Detta blir inte alls svårt att bevisa, med budgeten i hand för de senaste åren, jemförd med t. ex. Lillköpings, Chicagos eller Konstantinopels budget, som ingen af de närvarande är i stånd att kontrollera.

För att vara ett lämpligt ombud fordras således att ha sett någonting af verlden. Du har ju sett Lillköping! Der kan kommunalutskylderna ej vara så värst höga. $^1/_{10}$ mot de härvarande, förmodar jag. Och ändå ha ni brandkår, gatubelysning, planteringar i edra trädgårdstäppor, vattenledning i rännstenarne

etc. Med ett ord, ett stort samhälles alla beqvämligheter i miniatyr.

Lämpliga ombud är det ondt om!

Du säger inte mer! Ser endast djupt bedröfvad ut! Derefter frågar du patetiskt: *Hvarför?* och svarar sjelf: derför att de verkligen lämpliga ombuden äro för mycket medvetna om det stora ansvar de ikläda sig, om de mottaga ett dylikt förtroendeuppdrag. *Jag* t. ex. är för min del djupt medveten derom och skulle absolut *vägra, vägra,* **vägra!** Så är det slut för den gången och du behöfver endast buga dig majestätiskt för applåderna. Derefter håller du vid skiljda tillfällen ännu ett par föredrag, som kunna vara afskrifna ord för ord, ifall du sjelf inte är mäktig att författa dem! Så är jordmånen förberedd. Derpå låter du invälja dig i, eller bildar sjelf en "valmansförening", i hvilken du sätter mig som ordförande och en annan af dina bekanta som sekreterare. Så låter du vid ett valmöte en tredje bland dina bekanta föreslå dig till kandidat, och du kan vara säker på, att du ej faller igenom vid omröstningen. Så kommer du på kandidatlistan, inför sjelf ett halftjog spränglistor i tidningarnes annonsafdelningar och ett halft dussin att utdelas vid vallokalen och har du så blott under hela ditt framfarna lif ärligen fruktat Gud, ärat konungen och i

tid betalat dina utskylder, så är du säker på framgång, slöt grosshandlaren skrattande.

— Det var mirakulöst, som apostelen säger. Så går det minsann ej till i Lillköping.

— Nej, det kan hända! Ej häller i Trosa och Skanör, men annars lite hvarstans, ser du! Vi stockholmare stå endast på höjden af vår tids kultur och ä' inte längre några småstadsbor. Vårt militärväsende står på samma nivå som de stora verldsstädernas! Vi ha monitorer, efter amerikanskt mönster och pansarfartyg efter engelsk modell. Frankrike är ännu stort och lysande, och har våra varma sympatier, derför gå våra "gossar blå" i "kepis" och "tschakåer", men efter *Königgrätz* komma de väl att gå i preusiska pickelhufvor. Vår literatur är kosmopolitisk, utan att derför vara politisk! Daudet och Laboulaye, Dickens, Turgenjev och Bret Harte alla känna vi lika bra, om inte bättre än Bjursten och "Orvar Odd". Och hvad bättre är, vi känna dem på originalspråket. På våra matsedlar får du läsa: Hors d'ouvres, d' huitre Anglaise, filet de boeuf etc. och låter det som mesopotamiska för dina svenska öron, så bevisar detta endast att du är "från lande'." På teatrarne talas danska tyska, franska och italienska omvexlande med modersmålet. Begriper du det ej och tycker, att du haft tråkigt för dina pengar på de offentliga nöjena, så visa det ej, utan se älsk-

värd och gemytlig ut och applådera hvar du tycker under spelets gång, det är inte så kinkigt! Dunsar en tragedienne i däck efter en stor scen, sedan hon tömt giftflaskan, så skratta, om du tycker det är lustigt, men se på samma gång kritisk ut, som om du i Lillköping sett en hottentottska gastera i rollen med större framgång! Tro inte att våra franska brö'n ä' importerade direkt, lika lite som vår franska konjak. Läs hällre Fliegende Blätter än våra egna skämttidningar, som blott äro "aftryck" af den förra. Begär "norsk" aqvavit på källrarne, och var säker på, att du fått det, sedan du noga granskat etiketten! Gif 10 öre i dricks pengar när du reqvirerar en seidel öl och 10 öre åt tamburmajoren i förstugan, när du lemnar lokalen, om du skall kunna bära aktning för dig sjelf och anse dig som en hufvudstadsgentleman! Gå i vadderad öfverrock, med pelskrage af dyrbaraste skinn, om du vill ha kredit och anses ega hundralappar på fickan! Se martialisk ut fastän du är "fisk", min bäste vän och gå aldrig på orätt trottoar! Tala aldrig om tullar i sällskap med herrar, och ej om "v. Braun" i damers närvaro. Drick brorskål med alla du råkar och behandla sen dina vänner så ogrannlaga som möjligt! Tag alltid helan halfvan och tersen vid smörgåsbordet och åkalla alla mörkrets makter, utom i fruntimmerssällskap. Detta är

hufvudsumman af alla bud, om du vill anses som god medborgare i det här glada samhället. Skål på dig och välkommen i det gröna! Men hvad ser jag, här ha vi en god vän till mig: ingeniör Blom. Han är visserligen inte mer ingeniör, än jag är grosshandlare, men titlar låta alltid gentilt. Ska vi ha honom att slå sig ned här på en stund, hvasa?

— Alltför gerna, svarade Trulslund, och makade åt sig i soffhörnet.

— Pst vaktmästare, knuffa på den der idioten, som står och fånar vid kakelugnen... Tjenis på dig ditt gamla svafvelsyreväte, hur lefver verlden med dig? — Tillåt mig att presentera: "doktor" Trulslund, resande på sta'n, ingeniör Blom. Doktorn här och jag ä' gamla barndomsvänner, sade grosshandlaren.

— Ja, vi känna hvarandra sen många år tillbaka, då min vän Tonmark stod bak disken — — —

— Hvad säger du, "bak disken", afbröt grosshandlaren med rynkad panna; ah, jag mins, du menar bak disken hos den sköna Aurora på — — — källaren. Det var en gudomlig uppenbarelse, jag brukade ibland i all ärbarhet klappa om henne en smula. Vet du kanske hvart hon tog vägen?

— Jag kände ingen Aurora, som jag minnes. Det var, när du stod bak disken hos...

— Jo, "vid mina egna och helgonens mult-

nade" etc. hvad du kände henne, fast du nu vill krångla bort det med någon annan historia. — Mins du inte hennes svällande barm, hennes mörka ögon och dito hår, hennes — — Skål på er gubbar, nu måste jag bums kila min väg! Går du med Blom, jag har något att tala med dig om på vägen. — Bien! — Ja, tjenis på dig då du gamle Ravaillac. Glöm inte, att du är bjuden på middag hos mig i morgon! Tag inte frack, utan kom som du är! Vill du sen vara god och betala det här, så slipper jag vexla. — Har inte annat än hundra kronor löst! Tjenis på dig, sade grosshandlaren och gjorde en afskedsgeste. — Äfven ingeniören bugade sig till afsked och så blef Trulslund ensam med sina reflexioner öfver hvad han hört och sett.

— Hm, sa' han. Han är just som lite konstig af sig, min gode vän Tonmark. Nog mins jag, när han stod bak disken i hökarboden i Lund midt emot apoteket, men nå'n Aurora kan inte tusan erinra sig. Svällande barm, sa' han. Mörka ögon!!! hm! Hva, menade han med det? Och sådana ironiska lärdomar han gaf mig. Det måtte vara ett besynnerligt samhälle, det här, och alls inte likt Lillköping, det märker jag, sade gubben under det han reste sig för att gå ner till ångbåten och der hemta sitt bagage.

Efter åtskilligt sökande fann han ändtli-

gen ångaren, å hvilken han hade sina effekter. Den hade nyss förut anländt, och då han sedermera tillfrågade ett stadsbud, i hvars vård han anförtrodde sina kappsäckar, hvar billigt logi stod att erhålla, blef han visad till ett hotell i staden emellan broarne.

Ankommen dit, blef han af städerskan tillfrågad, om han ville dela rum med en annan resande, som nyss anländt, emedan detta skulle bli billigare än att bo ensam, och då Trulslund trodde sig ha fått visshet om, att mannen i fråga var en hygglig karl, sade han sig genast icke ha något emot inackorderingen, utan accepterade med förtjusning förslaget.

När han infördes i sitt rum, som han fann stort och rymligt äfven för två, fann han den främmande medlogeraren derinne och efter ett par minuter var bekantskapen gjord. Främlingen var en helt ung man, med spelande, lifliga ögon, hurtigt väsen och i öfrigt ett yttre, egnadt att ingifva förtroende.

Han presenterade sig som handelsresande och gaf genast Trulslund sitt kort, å hvilket denne läste: *Agaton Stanley Esqr.*

— Ni är således, att döma af ert namn engelsman till nationaliteten? frågade Trulslund i hög grad intresserad af att för första gången i sitt lif ha blifvit bekant med en utländing.

— No sir, jag icke vara inglishman, vara

yankee och född i Sverige. Hafva varit i six år i Amerika, sade mr Stanley i nonchalant ton.

— Bien, vara allright, som aposteln säger. Ni tala alltså svenska? frågade Trulslund med en inbjudande geste.

— Yes, om ni så vilja, jag tala svensk och heta på svensk Andersson! Stanley vara only mitt amerikanska namn och låta mera gentilt, you understand.

— Oui, herr Andersson! Jaså ni har varit sex år i Amerika? Kanske ni vill tala om för mig, hur det ser ut der i landet, så kan det hända, att jag, sedan jag nu slagit mig i ro, kunde få lust att ta en tur ditöfver.

— Åh, Amerika vara stort land, herre! Stockholm vara blott en pris snus mot Newyork och Chicago! Paris vara icke stort mera! I Paris hafva de sin Vendômekolonn som räcka ett godt stycke upp i luften, och i Stockholm Sista styfverns trappor och Mosebacke med sina himmelska "fröjder", men i Newyork hafva vi elevatorer, som räcka ända upp i himlen, på hvilken englarne gå upp och ner för en dollars person, och en tunnel som räcker ner i underjorden, sade lustigkurren utan att förändra en min i sitt ansigte.

Trulslund skrattade.

— Nog har jag hört mycket om Amerika men aldrig maken. Hvad ni nu berättat, min

bäste herre, har emellertid så slagit an på mig, att jag föreslår att få bjuda er på middag efter som vi råkat komma så här zusabach, som aposteln säger. Eller hva sägs, är förslaget inte godt?

— Utmärkt! bedyrade främlingen och tog sin rock och hatt, hvarefter kosan ställdes till Opris der en lukullisk middag inmundigades, hvarefter de begge herrarne arm i arm styrde kosan till Berns, der Trulslund i sin nyförvärfvade väns sällskap inmundigade så mycket våtvaror, att han vid 11-tiden på qvällen då uppbrott skedde, var upplagd att, som en glad fyr på några och tjugu år, begå hvilka dårskaper som helst för att ytterligare få ryckas med i nöjenas hvirfvel och vifta om litet.

— Gamle röfvarhöfding! sa' då vännen helt plötsligt. Tror du inte jag känner igen dig, sen vi begge sutto på Långholmen för några år sen. Det var bara förställning, det der, att jag låtsades vara yankee och heta Stanley. Jag heter inte ens Andersson utom i mitt falska prestbetyg, gamla gosse. Och ser du noga på mig känner du nog igen mig. Jag har setat inne sex år, för att jag stulit pengar i en bank, ser du! Det börjar bli modernt, ser du! Och du, gamle bandit, blef ju fast för att du stal kyrksilfver en natt för några år sen. Hur har affärerna gått sen dess?

Trulslund tvärstannade, alldeles öfverväldigad af hvad han så plötsligt fått höra.

— Hvilken upptäckt! tänkte han för sig sjelf. Jag har min själ råkat i vackert sällskap! Men låt oss hålla god min i elakt spel så länge!

— Nå, gamle gosse, hvarför svarar du ej? Är du rädd att förtro dig åt mig, sen jag förtrott mig åt dig? Eller har jag måhända sett miste och tagit dig för en annan? — Ånej, du gamle! Du trodde nog inte, du som jag, att du skulle råka en konkurrent, då du ville dela logi med mig. Du tänkte nog att knipa min plånbok, sen du bjudit på fri förtäring och vi krupit till kojs. Och att möjligen knacka vällingen ur skallen på mig, om så behöfdes! Ha, ha, ha! Jag måste skratta åt, hur illa vi begge blifvit lurade på kuppen. Men hvad gör det? Vi ska ändå vara tillsammans och ha trefligt, gamle medbrottsling. Dagen har varit glad, och natten bör bli lika treflig, tycker jag! Hvad säger du, om vi skulle gå hem och hemta dyrkarne och kofoten och titta in i förbifarten hos nå'n juvelerare?

Trulslund skälfde i hela kroppen öfver hvad han hörde, men i enlighet med det beslut han fattat beslöt han att hålla god min så länge och sedermera afslöja bofven. Fastän han darrade af skräck, njöt han redan inom

sig af att ha kommit ett tillämnadt brott på spåren och svarade derför:

— Hedersgosse, det der med kofoten och dyrkarne ä kanske för riskabelt i qväll, men uppriktigt sagt skulle jag inte ha något emot att vara med på något annat muntert kolifej i ditt sällskap. Hva sägs t. ex. om ifall vi skulle gå in på en källare och lägga oss till med hvar sin öfverrock att börja med.

— Nej, fy attan! Knepet är gammalt och dumt, och öfverrockar ha vi ju begge! Då har jag en annan idé. Vi gå ner till Skeppsbron och nypa oss en kappsäck på en ångbåt. Det är ett knep, som alltid lyckas och inte ä' ett dugg riskabelt. Än ha de ej krupit till kojs, klockan ä' ju bara lite öfver 10. Men först måste du gå hem och klä om dig till stadsbud, gamle långholmare! Det ska inge förtroende, ser du, och underlätta arbetet. Någon stadsbudsbricka har jag visserligen inte att sätta på dig, men det gör detsamma, nu ä' vi hemma.

Trulslund såg upp och mycket riktigt. De stodo utanför porten till hotellet.

Mekaniskt lät gubben föra sig upp på det rum han bebodde tillsammans med sin omoraliske stallbroder och bytte ut sin öfverrock och hatt mot kavajen och resmössan och så bar det i väg ut på brottets hemska stig.

När Trulslund i sällskap med sin unge

och förhärdade vän beträdde landgången till en af de större ångarne vid Skeppsbron, klappade hans hjerta af oro och skräck. Endast med största möda lyckades han beherska sig, medveten som *han* var, om att *han* i detta ögonblick endast tjenade som ett redskap åt försynen eller rättvisan, han visste ej hvilketdera, för att sedan med polisens hjelp få en fräck brottsling befordrad till välförtjent straff.

Hack i häl följde han den unge mannen öfver ångarens däck ner i aktersalongen, der den djerfve tjufven genast träffade ett fruntimmer inför hvilket han bugade sig och sade:

— Förlåt, att jag kommer så sent för att hemta mina kappsäckar. Hvar äro de? Som kanske fröken mins kom jag hit med båten i morgse och bad, att bagaget skulle få stå qvar till dess jag hunnit skaffa mig logi.

Tjufknepet lyckades.

— Ja, jag mins, det var en herre som lemnade sina saker qvar. De stå här i min hytt. Var så god! svarade städerskan.

— Stadsbud, tag sakerna, sade tjufven och gaf Trulslund en blick. Derefter tog han upp sin börs och gaf städerskan en krona i dricks penningar.

Trulslund lät lasta sig som en packåsna och skred med svigtande steg och svettdrypande panna åter öfver landgången. Kommen ned på Skeppsbron, hörde han kamraten,

som hittills tyst gått vid hans sida och hjelpt honom bära den tyngsta kappsäcken, utbrista i skratt, hvarefter han tvärstannade.

— Ser du, så bra det gick, gamle medbrottsling! Har du någonsin varit med om något så muntert, hvasa?

Ett nattligt äfventyr.

— Kom, låt oss raska på, annars kunde polisen — — inföll Trulslund.

— Polisen skrämmer inte mig! Det här är en väl planlagd historia, ser du!

Och den bofven skrattade, så att det skar genom märg och ben på den hedersmannen Trulslund.

Hemkommen med rofvet kunde han ej sofva, sedan han lagt sig. Tusen planer korsade hvarann i hans hjerna. Oroligt vridande sig i sin bädd, räknade han timmarne och väntade, att dagen skulle gry, då han kunde ila ut för att angifva sin medbrottsling.

Angifva! Hu då! Han ryste, blott han tänkte på följderna. En så förslagen och djerf bof, som den han råkat komma i sällskap med skulle måhända utkräfva en blodig hämd på den som angåfve honom. Badande i kallsvett, uttröttad och enerverad, somnade Trulslund slutligen med sin plånbok under hufvudet och sitt ur inknutet i högra fliken på nattskjortans framvåd. Ty så försigtig var han!

Och i sängen midtemot vid andra väggen drog medbrottslingen timmerstockar, som om han sofvit en rättfärdigs lugna oskuldsfulla sömn.

FEMTE KAPITLET.

Trulslund i strid med sig sjelf. — I polisen. — Tjufven ransakas och triumferar öfver sin åklagare. — Inackordering i familj. — Droskkusken får ge valuta för pengarne. — Hos Tonmark. — Menniskomagen är ett underligt ting. — Festmiddagshistoria från Lillköping. — Ett universalgeni. — Rökhattar äro trefligare än rökmössor. — Gymnastikhuset i Lillköping. — Ingeniören har en jätteidé. — Allmän förbrödring. — Gute nacht.

När Trulslund vaknade morgonen derpå, låg hans rumskamrat fortfarande på rygg i sin säng, försänkt i ljuf morgonslummer. Det var icke utan en känsla af medlidande som Trulslund, nymornad och i sin lätta drägt, från rummets midt blickade ner på den sofvande och utstötte en djup suck. "Så ung och så förderfvad", tycktes han, med äfventyret från föregående afton ännu i lifligt minne, vilja utbrista när han såg sin medbrottsling ligga der med ett sjelfförnöjdt serafleende på sina fylliga röda läppar och det blonda håret ringlande i krusiga lockar kring den släta pannan.

Det kändes ett ögonblick, som skulle det medlidande, hvaraf Trulslund besjälades vid sin medbrottslings åsyn så fått makt med honom, att han tvekade om han borde uppträda som angifvare för att få brottslingen befordrad till välförtjent straff. Han kunde ju när han ville lemna hotellet, der han tagit in, och låtsas, som om han ingenting visste, sedan han i en qvarlemnad biljett uppmanat den unge mannen att, medan tid var, skudda stoftet af sina fötter och börja ett bättre lif å någon annan ort.

Men tanken på, att den unge mannen, i fall han vore en förhärdad brottsling, endast skulle le åt ett dylikt förslag och fortsätta att draga sig sjelf och andra oskyldiga i förderfvet, jämte det, att Trulslund sjelf, i händelse af, att brottet blefve upptäckt, skulle få svårt att bevisa, att han blott af nyfikenhet deltagit deruti, bestämde honom slutligen för att låta "rätten ha sin gång."

Sedan han klädt sig smög han sig derför ut och styrde sina steg direkt till polisen, der han utförligt redogjorde för hela saken, under det två konstaplar i tysthet beordrades att genast knipa den verkligt brottslige, innan denne fick tid att göra toalett och försvinna från hotellet.

Rapporten öfver anklagelsen var ej häller afslutad, då Trulslund till sin öfverraskning

helt plötsligen befann sig ansigte mot ansigte med sin rumskamrat, hvilken, så fort han blef varse Trulslund genast skyndade fram till honom och med strålande uppsyn tryckte hans hand under det han helsade ett fryntligt: Morjens farbror!

Trulslund vägrade att fatta den framräckta handen och besvara den familjära hälsningen, som han fann vara fräck och oförskämd.

Med rynkade ögonbryn såg han i stället den anklagade in i hans stora blå, oskuldsfulla tjufögon och hväste: Unge man, det är nu slut på vår bekantskap, af hvilken ni så ovärdigt begagnat er för att söka locka en gammal hedersman, som jag, in på brottets och förtappelsens törnbeströdda stig! Ni skall nu ståndа till ansvar inför höga rättvisan för edra brott och allraförst för det brott, vid hvilket ni i natt begagnade mig till ett oskyldigt stadsbudsredskap.

— Å tusan! utbrast den unge mannen helt trankilt; för hvilket brott anklagar man mig då?

— Ni är här af herr Trulslund angifven för att i natt, i hans sällskap, ha tillegnat er en del resegods från en af ångbåtarne vid Skeppsbron.

Den unge mannen log.

— Det erkännes, men jag förstår ej hvad "farbror" och polisen har med den saken att göra. De effekter jag afhemtade, och som "far-

bror" här var så vänlig hjelpa mig att bära, voro — *mina egna.*

Denna upplysning förvandlade ögonblickligen, sedan den vunnit bekräftelse, situationen från drama till lustspel.

Poliskommissarien hade all möda att hålla sig allvarsam när han såg den min Trulslund gjorde vid upptäckten. Gubben var synbarligen förargad in i själen öfver att ha lupit med limstången, men sökte det oaktadt bibehålla ett värdigt uppträdande inför rätta. Med handen på hjertat bugade han sig djupt för kommissarien och sade:

— Jag presenterar min absens, och anhåller ödmjukast att få afträda!

Derefter fortsatte han, vänd till sin f. d. rumskamrat:

— Unge man, ni har drifvit ett ovärdigt gyckel, eller så kalladt Ulspegelspefågelspel med en gammal man, som jag, men jag förlåter er så, som jag hoppas, ni skall få förlåtelse på den yttersta dagen, som aposteln säger. Au revoir!

Dermed lemnade Trulslund Justitias hemvist och gick att skaffa sig nytt logi i privat familj.

* * *

Efter att noggrant ha studerat Dagbladet antecknade han en adress och satte sig deref-

ter upp i en droska samt lät kusken köra till anvisadt ställe. Ankommen dit, mottogs han på det vänligaste af en medelålders dam, hvilken presenterade sig som den hvilken infört annonsen och nu bad Trulslund ta en titt på den dublett hon hade till uthyrning. Några minuter senare var affären uppgjord, och sedan Trulslund låtit hemta sitt bagage gjorde han toalett, för att enligt löfte infinna sig på middagen hos sin emaljerade vän och ungdomskamrat Tonmark.

Uppsträckt i högtidsdrägt gjorde han sin entré, denna gång å ort och ställe enligt uppgifven adress, hvilken han lemnade åt en droskkusk som han tagit på timme. Olyckligtvis körde kusken så sakta, att Trulslund anlände till vännens port jemt två minuter öfver timmen, hvarför han nödgades betala för en ny halftimmes körning, hvilket förargade honom så, att han ånyo, då han ansåg sig ha god tid, satte sig upp i droskan och for gatan upp och ner oupphörligt tilldess han, jämt två minuter, förrän tiden utlopp, steg ur och till fots tillryggalade den väglängd som återstod till dess han, flämtande som ett snälltågslokomotiv, stod utanför en tamburdörr å hvilken grosshandlaren Tonmarks namn stod att läsa å ett visitkort jämte en uppmaning: att "knacka hårdt på!" Trulslund knackade och upp flög dörren, innanför hvilken Tonmark mottog sin

gäst med öppna armar och införde honom i en elegant våning der han ånyo sammanträffade med ingeniören, hvars bekantskap han ett par dagar förut så flygtigt gjort i Tonmarks sällskap.

— Nå, hur tycker bror, att jag bor? frågade Tonmark och omfamnade lätt sin gäst, sedan han fört honom genom salongen in i ett mindre kabinett.

— Magnifikost, som aposteln säger. Hur många rum disponerar bror?

— Så många jag vill, men som jag inte behöfver flera än dessa, svarade Tonmark, med en geste åt ömse håll om sig, så hyr jag ut de återstående åt resande, sedan jag blifvit enkling.

Detta fann Trulslund vara i hög grad praktiskt, hvarefter han än en gång tog våningen i ögonsigte, gungande på ressorterna i de eleganta chäslongerna och komplimenterade Tonmark för den smak han utvecklat vid våningens möblering och dekorering.

— Ni Stockholmare lefva då som furstar, det må jag säga! slöt han.

— Ja, hvad vill bror man skall göra? Vi måste representera hvar och en i sin stad. I Lillköping representerar bror på sitt sätt och efter sitt stånd, men det är en sak, som vi Stockholmare i allmänhet icke kunna. Här

äro vi lite hvar bara excellenser, ser bror, sade Tonmark ironiskt.

— Ja, ni måtte så vara, och kanske det är derför som "kriserna" komma så tätt på, inföll Trulslund.

— Sitt nu inte och hvar spydig utan låt oss gå in och ta supen!

Inför rätta. Sid. 69.

— Dermed fattade värden sin gästs arm och tågade in i ett angränsande rum der ett artistiskt ordnadt middagsbord stod dukadt. Hack i häl efter följde ingeniören, som tredje hjulet under Tonmarks triumfvagn.

Middagen afåts under den angenämaste sinnesstämning och Trulslund påstod sig mot slutet af densamma aldrig ha varit med om något så storståtligt i matväg.

Kopparslagarns "Nella" håller tal på tyska. Sid. 75.

— Hvad menniskomagen ändå ä' för en underlig tingest, sade han i det tal han vid desserten höll för värden. Här ha vi nu fått ett smörgåsbord med minst tjugo rätter mat, af alla slag, rökta varor, färskvaror, saltvaror, konserver, ost, kaviar samt, helan, halfvan och tersen. Vidare soppa, kött, mellanrätter, fo-

gel, fisk, efterrätter, frukter och sju sorters vin. Och allt detta ska en syndig mage sortera och smälta, då han godt kunde reda sig på ett par rätter, som vi ä' vana vid i Lillköping. Jag mins, jag, hvilket uppseende det väckte derhemma för ett par år sen, då kopparslagar Boms enka gifte bort sin äldsta dotter med en herre från Storköping och hon bestod fem rätter mat på bröllopsmiddagen. Bastant mat visserligen: skinka och makaroni, lax och ål, surkål med fläskkorf samt smörbakelser efteråt. Vi blefvo uppstoppade som boaormar på "minagerierna" och postmästaren måste gå hem och låta sina fem barn trampa sig på magen, hvilket han ansåg vara bäst när man förätit sig. Så hade vi en tysk med på middagen, som kommit till sta'n för att sälja manometrar. Borgmästaren trodde, att han var spion åt Bismarck, och ville inte sitta bredvid honom vid bordet. Nå, tysken åt och drack, till dess han vardt som vi andra. Då reste han sig upp, liksom jag nu, härmed reste Trulslund sig, och tackade värdinnan för god fägnad, på god tyska, så att kopparslagare-enkan inte förstod ett ord. Då fick borgmästaren, som skulle låtsas begripa språket, ondt i magen af att höra "schackerskränet", som han sa', fast det nog var surkålen och laxen som inte trifdes så bra ihop i hans mage. Hvarpå han bad om ursäkt, re-

ste sig och lemnade middagsbordet. När tysken slutat, knuffade kopparslagare-enkan sin yngsta dotter "Nella" i ryggen, så att hon satte en bit smörbakelse i halsen, och bad henne, som lärt tyska, besvara talet. Flickan vägrade, rodnande, men modern stod på sig. Då steg ändtligen flickstackarn upp, klingade blygt med sin knif mot ett portvinsglas och började:

Ein Landtmann hatte mit eigenen Hän den einen Reihe edler Obstbäumcher gezogen. Zu seiner grosse Freude trugen Sie die ersten Früchten und er war begierig zu sehen von welcher Art sie sein möchten. Da kam der Sohn des Landmannes, ein böser Bube in den Garten etc.

Tysken log under hela talet och nickade uppmuntrande, under det han mumlade: Ich verstehe, verstehe — — —

När Nella efter 20 minuter slutat sitt anförande applåderades hon af tysken, som skrattade ohejdadt.

Derefter klingade han med Nella och höll ett 13 qvarters långt tal på rena, rama "hexametrar," för att flickan skulle få hum om den tyska prononciationen.

Vi voro alla ytterst förvånade öfver Nellas lärdom, och då vi sedermera frågade henne, hvar hon lärt sig sitt vackra tal, svarade hon med stor blygsamhet:

— Det är ett explikationsstycke ur "Lyths tyska", som jag lärt mig utantill.

Grosshandlaren och ingeniören skrattade åt historien, och så fortsatte Trulslund sitt tal, späckadt med nya Lillköpingshistorier, den ena värre än den andra, berättade på gubbens sätt, som när man vefvar positiv.

Ingeniören, som under hela middagen knappast sagt ett ord, upplifvades synbarligen af de många vinerna och likörerna ofvanpå kaffet. Han var helt säkert en framtidsman som väntade att endera da'n göra sin lycka, ty sedan han väl fick upp språklådan var han outtömlig på genialiska förslag.

Tonmark förklarade honom ock vara ett universalgeni, hvilken det endast fattades förlagskapital för att han skulle kunna göra sina snillrika idéer gällande.

Trulslund fick nu veta, att mannen bland annat konstruerat och uttagit patent på en ny *rökhatt*, som skulle öfverträffa alla förut befintliga, och att Tonmark ställt sig i spetsen för ett bolag hvilket skulle öfvertaga patentet och bringa uppfinningen i marknaden.

— En rökhatt! inföll Trulslund intresserad. Ja det vore inte så dumt! *Rökmössorna*, som nu alldeles kommit ur modet har jag alltid funnit vara trefliga plagg. För min helsas skull har jag dock måst inskränka rökningen till det minsta möjliga och tar mig

derför i stället då och då en liten buss och sen dess har min rökmössa kommit i skräpvrån. Men en *rökhatt!* — — — — —

Ingeniören fixerade Trulslund, och då han trodde sig märka, att gubben ej skämtade sade han:

— Det är inte en hatt för rökare jag konstruerat, utan en skorstenshatt — —

— Jag förstår, en ny *cylinderhatt*, högg Trulslund till med.

Grosshandlaren började småfnissa åt Trulslunds förvexlingar.

— Nej, icke det häller, återtog ingeniören. Mitt patent placeras ofvanpå skorstenarne för att draga ut röken ur eldstäderna.

— Jaså, föll Trulslund in, betydligt distraherad öfver att nödgas tänka sig in i det nya uppslag frågan fått. Nå, men säg mig, *hvad skall då skorstenarne tjena till?*

Ingeniören försökte förgäfves göra begripligt att rökhattar tjenade till att underlätta draget i skorstenspiporna, så att röken ej trängde in i boningsrummen.

— Ja, jag förstår, men är det praktiskt att konstruera dylika apparater? Vore det inte bättre att med ens konstruera skorstenar, hvilka ej rökte in. Se det vore en uppfinning som till och med jag skulle vara med om att söka få realiserad, afbröt envist gubben. Och så började han en ny historia:

Man skall alltid göra en sak grundligt, från början, det är min praxis, sade han. I Lillköping hade t. ex. min gode vän och bror, garfvar Blomgren, den oförsigtigheten att bygga ett hus alldeles nere vid åstranden på en skarp bergssluttning. Resultatet blef också, att huset en vacker dag åkte utför berget och ner i ån der det lyckligtvis fastnade vid en af stenkistorna och förtöjdes, innan det hann segla i väg som en Noaksark utför fallen.

Med stora ansträngningar bergades det och halades åter upp på sin plats å berget, der det sedermera stagades fast med jerntrådslinor, så att det såg ut som en slags navigationsskola, eller någe tocket der, och sen hade garfvaren jemt "schå" natt och dag att hålla stan's alla pojkar från att gymnastisera i linorna och ställa till bal på hans tegeltak. Hvad skulle nu varit enklare än, att, i stället för att staga huset på dylikt sätt, låta planera grunden så hade huset sedan stått i evärdeliga tider och pojkarne fått använda vedskutornas tackel nere vid hamnen att klättra i. När det sen blef fråga om att bygga gymnastikhus åt skolungdomen ville garfvaren sälja sin ark till sta'n, men jag opponerade mig mot förslaget. Ty att ha ett gymnastikhus der all redskapen var placerad *utanför* och ej *inne* i huset tyckte jag vara för galet. Ehuruväl intet varit lättare än att äfven resa

upp gymnastikstegar mot taket och låta gossarne hoppa bock öfver skorstenarne.

— Jag hör, att herr Trulslund är en praktisk karl, sade ingeniören intresserad. Vi ska vara tillsammans lite, jag har en massa projekt, som jag gerna vill underställa en så bepröfvad mans omdöme, och om möjligt intressera er för desamma. Vi få lof att vara tillsammans eller hur? Skål!

Ingeniören klingade och Tonmark log.

— Ja, ni måste, "vid mina egna och helgonens" etc. vara tillsamman! I morgon träffas vi åter, och då måste du för Trulslund framlägga ditt stora handelscentraliseringsförslag, hvarigenom nya vägar för verldshandeln skulle öppnas inom vårt land och nya verldsstäder byggas på de gamla småstädernas grund. Då skulle Lillköping, som ursprungligen varit en af våra äldsta sjö- och stapelstäder åter kunna spela en rol inom handelsverlden och fördunkla Storköping, sade Tonmark ironiskt, som alltid.

— Det vore tusan afbröt Trulslund och spärrade upp ögonen.

— Ja, sade ingeniören med pathos, stora, djerfva idéer tumla om i min hjerna, idéer lika väldiga som på sin tid dem om Öster- och Vesterhafvens sammanknytning genom Göta kanal, hvilken nu har det felet att vara otidsenlig tillfölje af sina små dimensioner.

Göta kanal är ett leksaksverk, en dvergkanal, mot mitt jätteförslag, som blir både praktiskt och billigt.

Trulslund rycktes med af den enthusiasm hvaraf ingeniören var besjälad.

— Efter hvad jag hör, tycks det inte gälla småsaker, sade han.

— Nej, ryktbarhet och ära vänta dem som kunna fatta och hjelpa mig att realisera mina planer, återtog ingeniören.

— De' du Trulslund, de' dricka vi på, sa' grosshandlaren. Sa' jag dig inte, att vännen här är en genialisk man, ett snille, som du aldrig skulle råkat på i Lillköping. Hans skål!

Bägarne tömdes under jubel, och Trulslund bad att få proponera brorskål med den "genialiske", hvilket denna äfven med mycken blygsamhet tillät.

I sin förtjusning öfver att ha fått göra ingeniörens bekantskap föreslog Trulslund, att han dagen derpå, sedan ingeniören framlagt sina planer, skulle få bjuda på en splendid nédir.

Förslaget antogs hvarefter festandet fortfor och afslutades med supé utomhus på en restaurant, der sedermera Bacchi håfvor flödade till öfver midnatt.

Vid uppbrottet höjde Trulslund på svigtande knän sitt glas för Stockholm, det glada, lefnadsfriska, härliga Stockholm, af hvars

muntra lif han njöt "för fulla muggar" och med hvars intelligens han redan lyckats bli så förtrogen att han som sin vän räknade en bland dess mest snillrike män.

Derefter omfamnade han sitt sällskap.

Och så kom hofmästaren, som redan släckt gasen och upprepade sitt vanliga:

— Klockan är *ett*, nu få herrarne lof att gå!

— Ja, goa herrn, det är lätt sagdt, men *gör* det, *gö—öhr* det bara i mina kläder, får herrn se hur godt det är, snörflade Trulslund.

SJETTE KAPITLET.

Nattsudd. — Nytt sätt att hyra våningar. — Trulslund kinesar i kupé. — Nytt festande. — Ett föredrag i nationalekonomi och ingeniörsvetenskap. — Trulslund värfvas för den stora saken, och beslutar åtaga sig att sätta den i verket. — Till bords!

Utkomna på gatan sökte vännerna att få fatt i en droska och ströfvade derför omkring nedåt Gustaf Adolfs torg. På Norrbro stannade plötsligen Tonmark och började med kryckan på sitt spanska rör spela "gubben Noach" på några af jernpelarne som uppbära graniträcket. Ingeniören, som inte kunde exceqvera något ditåt, sökte i stället att klättra upp för en af de mer än fotstjocka stenpelarne som uppbära Lejonbackens barrière. Då detta icke lyckades gjorde han i luften upp en ny plan för Helgeandsholmens förskönande, som Trulslund, med af åtskilliga hickningar afbruten förvåning åhörde. Så fick grosshandlaren ändtligen tag på en vagn och bad kusken

köra sig hem till en uppgifven adress, diametralt motsatt den der han under dagens lopp residerat.

— Hva' tusan, bor bror på X—gatan nu, i middags bo-hodde bror ju på Y—gatan? sade Trulslund, som vid sagde tid åkt denna gata upp och ner, för att få valuta för hela den tid han måst betala droskkusken och derför hade gatans namn i minne.

— Jo, ser bror, Tonmark är en ytterst gentil karl, som består sig med två våningar. En på X—gatan, der han inte tar emot, och en på hotell — — vid Y—gatan i hvars eleganta salonger han gerna ser sina vänner. Jag fattiglapp, som deremot inte är fullt så gentil, bor deremot blott på hotell, inföll ingeniören öppenhjertigt.

— Ja, uppriktigt sagdt, så är sättet både billigt och praktiskt när man, som jag, har hela mitt rörelsekapital i affären, sade Tonmark en smula generad.

— My—hycke praktiskt! hickade Trulslund och skrattade. Det påmi—hinner om en historia från Lillköping — en historia som —

— Den får bror gömma till i morgon, nu är jag hemma! afbröt Tonmark och tog farväl. Efter en stund stannade vagnen utanför ingeniörens bostad och Trulslund blef derefter ensam med sina tankar. Hvad kusken tänkte på, men ej var det att köra gubben hem. Han

tycktes tvärtom alldeles ha glömt att denne fanns inne i ekipaget. Lutad mot dess mjuka dynor inslumrade Trulslund ljuft under det vagnen skramlade fram öfver stenläggningen.

När han vaknade kände han sig underlig till mods, der han fortfarande satt uppkrupen i vagnshörnet. Han slog ner fönstret och såg ut. Rundt om honom rådde egyptiskt mörker. Han ropade på kusken, men fick intet svar. Då steg han ur åkdonet och började trefva omkring sig, snafvade så och föll på magen öfver ett ämbar, hvars innehåll rann ut och klibbade fast vid hans händer. Sedan han rest sig upp trefvade han sig vidare fram till en springa genom hvilken ljus trängde in. Han hörde röster utanför och ropade dem an.

— Hvem är det? frågades.

— Jag är resande, var god öppna!

Inom sig tänkte han: Jag har hamnat hos polisen och sitter nu i kurran, hå, hå! Under det att han kalkylerade öfver hur stora böterna skulle bli hörde han med rysning ett lås klirra och en stor slagbom fällas ner utanför.

— Herre Gud, hvad har händt, kanske jag i natt varit med om att råna och mörda folk, suckade han.

I nästa ögonblick öppnades dörren till hans fängelse och han fann nu att han logerat — i den hyrkuskens vagnbod som egde det eki-

page i hvilket han föregående natt åkt och inslumrat.

Vid en ytterligare blick omkring sig fann han dertill, att han stjelpt ut en pyts olja och kimrök, som användts att smörja suffletter och fotsackar med. Nu såg han framtill ut som en Kongoneger, så att hyrkuskdrängarne, när de öppnade dörren för honom, i förstone trodde sig se en ond ande som skulle afdunsta i svafvelrök.

Efter åtskillig parlamentering, och sedan hans börs blifvit lättad på några kronor, erhöll han ett nytt ekipage med hvilket hemfärden anträddes. När han anlände till sin bostad smög han sig skamsen upp för trapporna och mottogs i tamburdörren af sin värdinna. Uttröttad kastade gubben sig ner på en stol och pustade: hvad hade min son på galejan att göra, som aposteln säger. Stockholm är ett riktigt Sodom och Gomorra, jag önskade jag vore åter i Lillköping.

— Har patron varit ute för äfventyr? frågade värdinnan deltagande.

— Jo, lita på det kära frun.

— Det är alldeles som det ska vara när man är i Stockholm och festar. Men inte får man tappa kurraget för så litet. Hvad har händt?

Gubben berättade omständligt hela historien och kommenterade den på sitt vanliga sätt.

Derpå lade han sig att hvila, för att med stärkta krafter åter kunna sammanträffa på utsatt tid och ställe med vännerna från gårdagen. Ty van vid att i en del stycken ha reda på sig mindes gubben mycket väl att han bjudit på middag.

På utsatt tid väcktes han af husets jungfru och begaf sig så af. Vid ankomsten till restauranten, der middagen i ett enskildt rum skulle afätas och der ingeniören skulle för Trulslund framlägga sina storartade planer var denne redan tillstädes försedd med en hel packe kartor i plan och profil. Och under det man väntade på Tonmark började ingeniören sitt föredrag, som han illustrerade med att hänvisa till de medförda kartorna.

— Sverige, sade han, är ett fattigt land påstås det, och det kan ju vara en sanning, men hvarför är det fattigt? Jo, derför att vi inte taga tillvara, bearbeta och förädla de stora naturliga rikedomar landet eger. Millioner gå ur landet till, exempelvis, engelska stenkol för våra ångmaskiner. Och under tiden låta vi milliontals hästkrafter vatten rinna bort i våra många vattenfall. Det är nu gamla historier! Jag skulle kunna påvisa flerfaldiga naturliga källor till rikedom, som dels förbli obegagnade och dels, om materielet begagnas, så exporteras det som råvara med höga fraktkostnader till utlandet. Så höga fraktkostna-

der att de äta upp vinsten och förtaga de derför intresserade lusten att skänka bort sina produkter.

I ett land, som vårt, behöfde det icke vara så! Jernvägarne som byggts och byggas äro "fånigheter" i ett land, som af naturen blifvit utrustadt med naturliga vattenvägar så som knappast något annat.

En ljusglimt i det kaos af idiotism hvaraf vi, sedan urminnes tider varit bekajade, uppstod då vårt *kanalväsen* blef tanke och delvis verklighet. Göta kanal är, som jag förut nämnt, enligt min åsigt ett fuskverk derför att den, pro primo, är tilltagen i för liten skala och sekundo lagd på orätt plats! Se derför här, hur jag tänkt mig att förvandla en af Sveriges småstäder med centralt läge till dess *hufvudstad* genom att förbinda Atlanten och Östersjön med en vattenväg, hvilken skulle kunna trafikeras af de största oceanångarne.

Härmed rullade ingeniören upp en plankarta öfver mellersta Sverige, pekade på *Örebro* och sade: Här ser ni Sveriges blifvande hufvudstad:

Trulslund baxnades och ingeniören fortsatte:

— Ni förvånas, men här vill jag visa er att *Örebro* af naturen blifvit bestämd att, genom sitt centrala läge mellan två så stora vatten-

drag som Hjelmaren och Mälaren å ena sidan, och Venern å den andra, varda den stora reservoar i hvilken hela mellersta Sveriges naturliga rikedomar och exportartiklar skola så att säga samlas, för att sedan utskeppas i verldsmarknaden när nämnde stora vattendrag genom utgräfningar blifvit förenade med Östersjön och Atlanten, så att oceanångarne utan omlastningar kunna trafikera den nya traden, sade mannen och pekade på en karta.

Uppvaknande i vagnboden. Sid. 84.

Vid en blick här på kartan synes, att dessa utgräfningar icke i längd öfverstiga 10 svenska nymil, om man t. ex. tänker sig Venern sammanbunden med Atlanten i näset mellan *Uddevalla* och *Venersborg*, samt vidare Venern sammanbunden med Hjelmaren vid *Örebro* i en dalsänka som naturen danat mellan sjöarne.

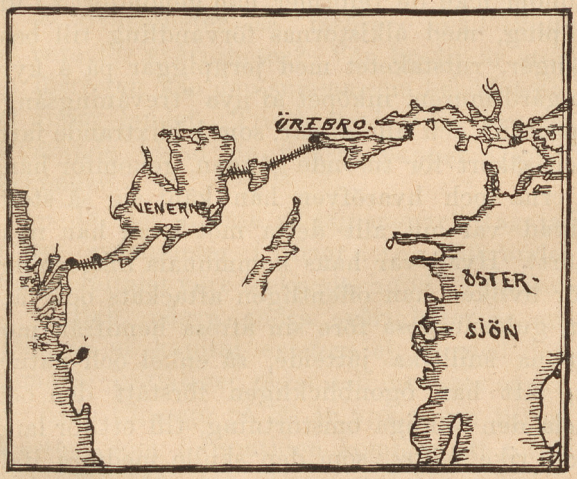

Trulslunds plankarta öfver kanaliseringen.

Mellan Hjelmaren och Mälaren finnas flera vägar att välja på. Det är hela historien att börja med! Lägger jag härtill, att vägen förbi Stockholm bör tagas genom Årstaviken och Hammarbysjö, i stället för den närvarande traden så skulle Stockholm i sin ordning

komma att utvidgas på ett sätt som endast skulle lända staden, och specielt dess södra stadsdel till stort gagn såväl i sanitärt hänseende som ur skönhetssynpunkt.

Trulslund satt häpen af beundran öfver ingeniören och hans storslagna idéer. Det var en man i hans smak! Hur obetydliga föreföll honom icke de reformer han genomfört i Lillköping, med ålkistornas förvandling till bassänger, rutstaketet med jernpiggar på å kyrkogårdsmuren, inköpet af nya "trevåningsångsprutan" och allt annat, som i blixtrande fart, och säkert för tusende gången, genomfor hans hjerna och hvaröfver han känt sig så stolt. Hvad var nu allt detta mot hvad han nyss hört! Hvad var hans kommunala lifsgerning, för hvilken han offentligen aftackats och fått en guldsnusdosa före sin afresa hemifrån mot denna snillrika jätteidé, så enkel och naturlig att han ögonblickligen förstått den och hela den väldiga omstörtning, till ett för land och rike *bättre*, som den skulle medföra ifall den realiserades, icke blott på papperet utan i verkligheten.

Och ändock svindlade hans tanke för de svårigheter som skulle uppresa sig, svårigheter hvilka han anade och hvarom han en smula förvirrad, vågade i en ytterst blygsam ton erinra ingeniören, der denne med ett triumferande leende vankade af och an på

golfvet, med händerna i byxfickorna och hjernan sjudande af mäktig skaparekraft.

Vid Trulslunds fråga, som nästan framstönades och lät som om han intet högre önskade än att den ögonblickligen måtte besvaras med ett par afgörande och bevisande ord hvarigenom han skulle totalt afväpnas, vände sig ingeniören om på klacken och utbrast:

— Svårigheter, sa' farbror, hvad skulle det vara för svårigheter? Vår kredit är stor, och förresten kan den summa som behöfs tecknas inom landet. Trollhätteaktierna äro för närvarande bland de finaste papper i fondmarknaden.

— Ja, det är inte så jag menar! Jag talar om svårigheter i öfrigt. Om utförandet sedan kapitalet vore tecknadt, inföll Trulslund.

— Bah, några andra svårigheter än anskaffande af kapital existera ej, ty med detsamma är initiativet taget och intresset väckt. Inte hade Chicago på 30 år vuxit upp till en jättestad, som i framtiden kommer att totalt ställa New-York och "Unionens" öfriga kolossala kuststäder i skuggan om icke Chicago af naturen, i förening med menniskosnille och kapital, varit sjelfskrifvet att intaga den plats den redan har, som den dyrbaraste diamanten i det diadem af praktfulla ädelstenar, hvilka i form af väldiga storstäder äro innefattade i

den gördel som "Unionen" knäppt om "Nya verldens" midja.

Chicago är den nya verldens naturliga *hjerta*, genom hvars kamrar "Unionens" hela lifskraft, dess produkter, måste pulsera. Ett nät af jernbanor bilda visserligen blodsystemet i den Unionella jättekroppen, men *vattenvägarne* äro matsmältningsmekanismen hvarigenom organismen tillföres lifskraft och afbördar sig hvad den icke sjelf kan smälta! Chicago är följaktligen en *kuststad* af lika stor om icke större betydelse än New-York, sedan Chicago genom de "fem sjöarnes" förening till ett enda vattenbälte kan låta Atlantens vågor skölja sina kajer. Hvilka "svårigheter" ha väl vi att öfvervinna för att vinna en *bättre* vattenväg än den "Unionen" har i sina fem sjöar? Jag säger *bättre* derför, att den vattenväg jag föreslagit knyter samman Östersjön och Atlanten, då deremot "Unionens" stora centralvattenväg endast är en återvändsgränd! sade ingeniören och bredde för Trulslunds häpna blickar ut en karta öfver det amerikanska fastlandet.

Nu anlände ändtligen Tonmark och helsade med ett fryntligt leende vännerna.

— Jag ser att vännen Blom redan hållit sitt föredrag om sina vattenvägar och Örebro blifvande storhetstid som Sveriges "hjerta."

Nå, hvad säger bror om förslaget, är det inte genialiskt, sade Tonmark, litet hånfullt.

Trulslund tog saken allvarligare.

— Jag säger att planen är mer än genialisk! Den är — — — —, det fattas mig *ord* för att säga hvad den är! Men det svär jag att den måste realiseras! Och det genom mig, om ingen annan mäktar det! Ty jag är van att genomdrifva hvad jag satt mig före. I Lillköping — — — — nåväl, låt oss inte tala om det! Jag är nära "lierad" med vår diplomati, ty vår blifvande store "statsminister" Zeolin är min vän och skyldig mig minst fem hundra kronor, utom ränta. Han skall görat! som apostelen säger. Den storartade planen måste genom hans bemedling föreläggas "*Majestätet*", det är mitt förslag, sade Trulslund entusiastiskt.

Tonmark vände sig bort för att dölja ett Mefistoleende som spelade i hans mungipor. Men i ingeniörens ögon blixtrade det till.

— Ädle gamle vän! Vill du åtaga dig min sak och kämpa för den så dela vi äran! sade han med en tår i ögat.

— Var så säker! som apostelen säger, bekräftade Trulslund och gaf ingeniören ett kraftigt handslag.

Derefter fattade han vännerna, en under hvardera armen och tågade in i hotellets festvåning.

— För tusan, supen kallnar! sade han.

De glada gossarne satte sig genast i rörelse, under det Tonmark improviserade:

Så lunkom vi så småningom,
Att ställa till ett stort tumult
på smörgåsbordet. Gossar kom,
Och "svepen" supar fullt!
Tycker ni att glasen ä' för små
Nå välan så slå då i för — två.
Tag er *en,* dito *en* och så *en,* det gör tre
så bli ni nöjdare!

— Bravo Tonmark, du är värre än "kung Salomo i all sin härlighet" att dikta "höga visor", som aposteln säger, skränade Trulslund.

Dermed höggo de tre in på de läckerheter hvarunder bordet dignade.

SJUNDE KAPITLET.

Trulslund naturaliseras. — Hos professor Paletin. — Kritik öfver den moderna konsten. — Lillköpings altartafla. — Åter på vift i Stockholm. — Litet "künstlerleben". — En originell sängplats. — Öfversvämning och spökeri. — Den nakna verkligheten. — Åter på nattlig stråt.

Trulslund började så småningom känna sig naturaliserad hufvudstadsbo. Han hade besett alla sevärdheter, åkt på karusell i Tivoli, utan en aning om att detta fortskaffningsmedel möjligen gifvit idén till den sedermera byggda och så lifligt trafikerade "spårvagnsringlinien" kring "Staden" och "Norr"; han hade besökt Riddarholmskyrkan och Nationalmuseum, utan att ana hvad doktor Hazelius skulle komma att uträtta i "nationalmuseiväg", han hade punschat i Strömparterren, toddat hos Blanch dinerat på Hasselbacken, souperat på Strömsborg och frukosterat på Opris.

Han hade applåderat teatrarnes artister, utan att misstänka att varietéartisterna på Vik-

toriateatern och Mosebacke i framtiden skulle ta lofven af dem så att till och med kongl. teaterns sujetter skulle tvingas att spela på "lott"eri. Och på Tonmarks rekommendation hade han recipierat i "W. 6." och bland "Klunsbröderna."

Han hade besökt sin vän Paletin, professorn vid Konstakademien och blifvit mottagen som en gammal god vän, samt legat ute hos honom på landet i fjorton dar, metat abborrar och druckit grogg, spelat bräde och blifvit invigd i den allra modernaste Pariserkonstens mysterier hvilka professorn stämplade som "humbug", "nyhetsmakeri", "effektsökeri" och "originalitetsträfvan".

— Jag vill inte lefva den dag då denna "konst" kommer att triumfera och man kommer att dra på mun åt det nu i konsten imposanta och upplyftande för tanke och sinne, för att i stället stå försjunken i beundran framför en väl målad halmdös. Ty jag ser förr en "onaturlig" genie än en "naturlig" gödselstack framställd på duken, slöt professorn vid ett tillfälle.

Trulslund höll med honom. Han hade förresten bara sett en tafla som *han* tyckte om och det var altartaflan hemma i Lillköping.

Den förestälde frälsaren på korset, samt ett par af lärjungarne och några qvinnor knäböjande, med blickarne höjda mot den korsfäste.

En from medlem af församlingen hade

dock ständigt känt sig upprörd öfver, att de begge "röfvarena" uteslutits och derför funnit konstverket icke vara öfverensstämmande med Skriften. Af presterskapet upplyst och bevisad om, att röfvarena omöjligt kunnat få plats på duken, och att detta helt säkert varit orsaken till att de annulerats, hade den fromme församlingsmedlemmen invändt, att målaren i så fall kunnat välja annat ämne, hvarför han vid sin död testamenterat några hundra kronor till inköp af en ny altartafla, hvilken i stället för "korsfästelsen" borde enligt testators föreskrift föreställa t. ex. "himmelsfärden".

För att tillmötesgå den nitiske församlingsbons önskan beslöt kyrkostämman att anmoda en artist att utföra den nya altartaflan.

Konstnären anlände på kallelse, "suddade" två veckor på stadskällaren, spelade vira med borgmästaren, Trulslund, prosten och Lillköpings öfriga honoratiores. Blef kär i aflidne kakelugnsmakare Lerbergs yngsta dotter, fröken Amelie, emedan i hennes mors, enkefru Lerbergs, hus fans en vind full af gamla glaserade tegel, med figurer från kakelugnsmakeriets tidigaste skede, friade och fick korgen emedan fröken Amelie hört städerskan på stadshotellet berätta, att herr artisten när han talade vid "frun" ackorderat med henne om att få "nattbränvin" på sitt rum.

När de första två veckorna gått tillända

och prosten ovilkorligen yrkade att "arbetet" skulle bli färdigt med görligaste första tog artisten ändtligen en titt på altartaflan, sa' att allt skulle vara klart på en halftimme, skickade efter sitt målarskrin, låste in sig i kyrkan, hvisslade, så att det gaf eko i det gamla templet, spelte: "kom lilla flicka valsa med mig" och "gubben Noak" på orgeln, drack ur en till två tredjedelar fyld butelj med nattvardsvin i sakristian, letade rätt på två gamla apostlabilder å kyrkvinden, målade röda näsor på de fyra evangelisterna kring predikstolen och renoverade på ett lika qvickt sätt hjertvapnet å familjen Adelströms sköld, som fans upphängd i koret, så att å den deri befintliga elefanten, med sin krökta snabel, placerades ett djurhufvud i galen ända, hvarigenom sköldemärket förvandlades till en välgödd gris med knorr på svansen.

Tillfölje af allt detta tillkallades kyrkorådets medlemmar först en timme efter sedan artisten släppts in i kyrkan. För deras häpna blickar tedde sig nu den nya altartaflan fullfärdig, insatt på sin plats, och föreställande "himmelsfärden".

På artistens fråga om det fans någon anmärkning att göra mot konstverket hade rådet enhälligt svarat "nej" och tillika uttryckt sin oförstälda beundran öfver huru ett dylikt konstverk kunnat bli så fort färdigt. Härpå hade

artisten endast svarat med en blygsam bugning hvarefter han begärt och fått sitt honorar samt rest.

Först efteråt kom man att fundera öfver hvart den gamla altartaflan tagit vägen och tillskref slutligen konstnären härom.

Svaret lät ej vänta på sig och löd i korthet:

"Den gamla duken är använd för den nya taflan. Om högvördiga kyrkorådet noggrant granskar figurerna å denna skola de till sin förvåning igenkänna samtliga de å den gamla duken förekommande mästerligt utförda "dito". *Ingenting* är ändradt, med undantag af *korset*, öfver hvilket jag målat lämplig *luft* i ton med den förut befintliga."

Professorn fann historien lustig nog och så "drog" han, som det heter på konstspråket, en ny bit ur sitt skiftesrika lif för vännen Trulslund. På så sätt förflöto dagarne muntert ute på professorns sommarnöje, under det Trulslunds tankar på lediga stunder upptogos af att studera ingeniörens stora "centraliserings-kanal-förslag", som Trulslund hittat på att kalla den märkvärdiga skapelsen. Men Trulslund hade ej kommit till Stockholm för att ligga och vegetera ute i skärgården, der han för öfrigt höll på att dränka sig då han en dag på egen hand metade abborrar och vid en oförsigtig rörelse i båten råkade falla på hufvudet i sjön. En vacker dag föreslog han

derför sin vän professorn att de skulle bege sig i sällskap in till staden och festa om en smula. Häremot hade professorn just intet att invända och så gaf man sig af. Trulslund försökte att få vara värd på restauranterna, men professorn vägrade energiskt och hotade säga upp bekantskapen om icke han fick bjuda. Vid nattens inbrott ville Trulslund begifva sig hem till sin "snälla fru", som han kallade sin värdinna, men äfven härför satte professorn "p" och påstod, att han skulle "kinesa" hos honom så att de fingo vara "zusabach".

Professorn bebodde i staden en liten elegant våning i ett af de ståtligaste husen på Norr, der äfven hans atelier var inrymd å vinden. Inkomna i våningen tände professorn ljus och satte fram åtskilliga dryckesvaror och cigarrer, hvarefter gubbarne slogo sig ner och tömde ytterligare några bägare under muntert samspråk.

När det se'n blef fråga om att gå till sängs frågade Trulslund hvar han skulle ligga?

— Här, i min säng, som alltid står bäddad, svarade professorn.

— Hvar tänker bror ligga sjelf då, om jag får frå—fråga? hickade Trulslund och kikade knipslugt med ena ögat öfver på professorn.

— Det vet jag nog, jag har en liggplats uppe i ateliern, der det är svalt och skönt, och fast den icke är så beqväm så sofver jag der lika bra som härnere. En mera originell

sängplats får man förresten leta efter, men som bror kanske vet så äro vi artister ibland en smula excentriska, sade professorn.

— Det der är en sak som intresserar mig, det hör jag, inföll Trulslund. Hvad är det för slags sä—häng bror talar om?

— Jo, om du följer med mig ut i ateliern skall du få se den! Det är en kanot af skinn från Grönland, som jag bytte mig till för några år sen. Länge stod den och skräpade bland annan kuriosa, så att jag till sist var betänkt på att vräka in den på ett af vindskontoren, då jag en gång kom på den idén att bädda i den, emedan jag fann det väl varmt att ligga härnere. Försöket utföll till min belåtenhet, jag sof som en stock i båten.

— Bravo! Men från det ena till det andra! Skulle det inte kunna gå an att äfven jag fick ligga i kanoten, efter som jag är brors gäst. Jag har i hela mitt lif aldrig legat på det viset. Och när man är här, i det glada Stockholm, för att roa sig skulle det verkligen roa mig att lefva en smula artistiskt, snörflade Trulslund.

— Mycket gerna, sade professorn skrattande.

— Hjertligt tack, hjertligt tack, låt oss då krypa till kojs med samma, fortfor Trulslund och fattade sin väns hand.

Så följdes de begge upp i ateliern, hvil-

ken, som sagdt, var belägen direkt under husets takås.

Derinne såg det mystiskt, nästan spöklikt ut. De nakna väggarne voro öfversållade med studier och gravyrer. På ena kortväggen stod en stor murad kakelugn i hvars nischer dödskallar grinade en till mötes. Förresten rådde kaos öfverallt! På en atenienne voro uppradade delar af en mumie, på en annan tronade några sällsynta, uppstoppade foglar etc. I ett hörn stod en mannequin draperad i ett hvitt skynke, som ett spöke. Till vis à vis hade han en kamrat i lösskägg, iförd fez och skarlakansröd uniformsrock. Stora gipser, afgjutningar af antika och moderna konstverk, spökade här och der i den dunkla belysningen från professorns stearinljusbit, som han medtagit och nu satte i en gammal stake af brons som han placerade bredvid kanoten, hvilken stod nästan midt på golfvet, med sin fånglina knuten kring skaftet på en hillebard, upprest mot väggen.

— Så gammal karl jag är har jag aldrig legat i ett sådant här spökrum, sade Trulslund sedan han sett sig omkring, oupphörligt hoppande öfver de väldiga slagskuggor som gipserna kastade å golfvet. Händer icke här något märkvärdigt i natt vore det underligt, fortfor han, under det han gjorde sina förberedelser att krypa till kojs.

Professorn log.

Derefter tog han Trulslund under armen, drog undan ett draperi längst fram i rummet, och sade med en inbjudande geste:

Derinnanför är ett badrum, om bror vill "duscha" innan bror lägger sig. Jag tänker sjelf klä' af mig häruppe och ta en "afrifning", om jag icke generar.

— Visst inte, sade Trulslund artigt.

Omedelbart efter sedan professorn badat och sagt sin gäst godnatt, och sedan Trulslund hunnit klä af sig, klef han sjelf in i badrummet, öppnade ventilen till strålduschen, ställde sig under densamma och snurrade rundt ett par slag, som en yr höna, hvarefter han, huttrande af köld och skälfvande i alla leder hastigt vred igen ventilen och rusade ut insvept i ett badlakan. Sedan han torkat sig kröp han skyndsamt till kojs i sin kanot, släckte ljuset och drog filten öfver hufvudet. Så omtöcknades så småningom hans sinnen af sömnen. Det enda han förnam var, att det började ösregna ute. Han svepte filten tätare om sig, glad att vara under tak och insomnade hårdt under det regnet derute smattrade i hans öron.

— — — — — — — — — — — — — — —

Han visste ej hur länge han sofvit då han väcktes af att kanoten slingrade till vid en rörelse som han gjorde i sömnen och — kan-

trade! I fallet slog han omkull en stol hvarpå han placerat sina kläder.

— Hu då! Han trodde att han drömde då han kände att han föll *i vattnet* vid kanotens kantring.

Men ögonblicket derpå fann han, att han var naken och att han *verkligen* låg och arbetade i vatten för att hålla sig uppe. Han tog ett par duktiga simtag i förskräckelsen och ropade på hjelp allt hvad han förmådde. Så fann han, att det vatten han fallit i icke var mer än ett qvarter djupt, då sprang han hastigt upp och stirrade med vidt uppspärrade ögon på förödelsens styggelse omkring sig. I förstone kunde han icke för sig klargöra den situation i hvilken han råkat.

Det trängde en strimma af ljus in och belyste scenen.

— Hu då! Midt i ljusstrimman på det spegelklara vattnet flöt en hvit stympad menniskokropp. Och längre bort stod ett spöke med utsträckta händer, iförd en hvit veckrik mantel. Ännu längre bort belyste ljusstrimman en grinande dödskalle. Trulslund skälfde, så gammal karl han var, i hvarje lem, så att hans knän slogo trumhvirflar mot hvarandra. Så raglade han baklänges några steg, urståndsatt att längre hålla sig på fötter och sjönk ned i en mjuk länstol.

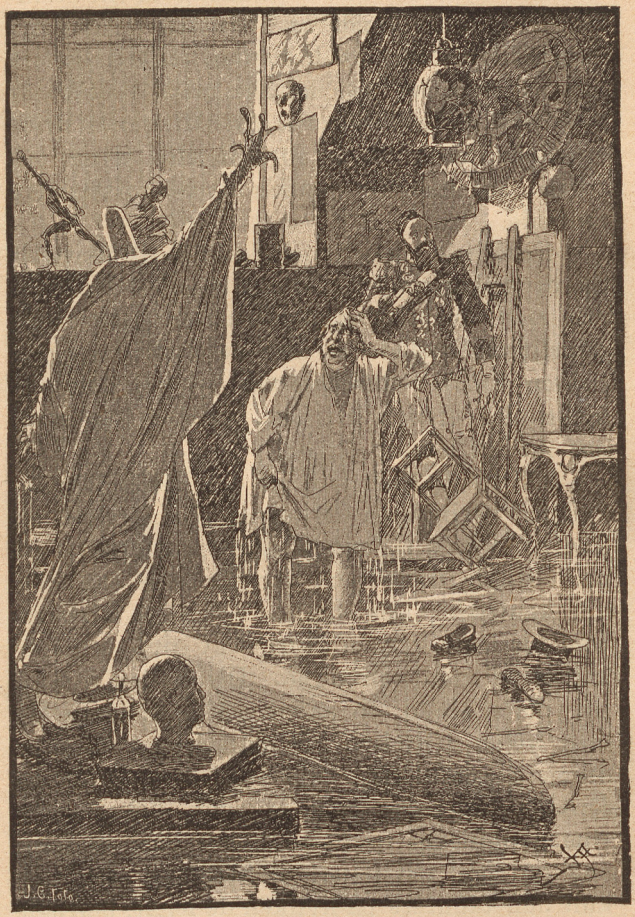

Trulslund i professorns atelier, Sid 104.

Här återkom han så småningom till besinning och medvetande af hvar han befann sig. Så lopp som en blixt den tanken genom hans hjerna, att han kanske *vridit ventilen åt orätt håll då han i hastigheten sökt stänga strålduschen.* Deraf hans förnimmelse af att det regnat när han lagt sig och att det fortfarande regnade.

Han reste sig och vadade fram till fönstret. Så drog han upp förhänget så att hela ateliern med ens blef upplyst af det inbrytande dagsljuset, vadade så åter bort till draperiet, bakom hvilket duschen var belägen och lyckades der stänga ventilen, hvilken han mycket riktigt lemnat öppen.

Nu trädde han åter ut och besåg "syndaflodens" härjningar. Der summo hans galoscher, han hade haft sådana på sig, omkring som ett par "single sculs" och der låg hans ena stöfvel kantrad. Den liflösa stympade kroppen som han sett var en "torso" af gips, och spöket en af mannequinerna. Dödskallen stod på sin plats bland de andra. Men kanoten låg med kölen i vädret och under lågo sängkläderna genomblötta. Vid åsynen af all denna förödelse utstötte han en suck, fiskade upp sina gångkläder ur vattnet, i hvilket de fallit ned då han vid kanotens kantring stött omkull den taburett på hvilken de legat, befriade sig från sin våta nattdrägt och tog istället på

sig mannequinens n:o 2 röda uniformrock och i distraktion äfven lösskägget. Så svepte han ytterligare mannequinens n:o 1 hvita draperi omkring sig, tog på sig galoscherna och fezen och vandrade ut i den mörka korridoren för att söka få fatt på sin slumrande och intet ondt anande vän professorn och meddela honom den olycka som timat. Till sin glädje märkte han att vattnet sjönk tum för tum och strömmade ner i ett afloppsrör inne i duschen sedan ventilen stängts.

Det stod nu endast några tum högt, jemt med kanterna på dörrtrösklarne.

ÅTTONDE KAPITLET.

På villovägar. — "Hos portvakten". — Utan tak öfver hufvudet. — Trulslund uppträder som gammal romare. — Ändtligen hemma hos sig. — Nya äfventyr i hemmet. — Kur mot fräknar. — Festmiddag med "folklif". — Trulslund som "Vohlthäter."

Utkommen på vinden trefvade Trulslund kring i sin bizarra kostym för att hitta nedgången till de undervåningar der professorn bodde. Efter åtskilligt sökande på den stora vinden fann han en trappa och steg, stödd mot dess ledstång utför densamma. Som han ej var riktigt säker på i hvilken våning af huset som professorns tambur var belägen sökte han i halfdunklet läsa namnplåtarne på alla dörrar han passerade förbi. Sakta skred han ned, trappa efter trappa, utan att finna hvad han sökte, så larfvade han åter upp på vinden, fick fatt på en ny trappnedgång, knogade utför densamma, tryckte helt djerft på ett par knappar till tamburklockor som han lyckades leta rätt på i väggarne, men fick intet svar emedan de allra flesta af husets hyresgäster voro öfver sommaren bosatta på landet, kom åter, huttrande af köld, ner i en portgång som ledde

in på en trång gård, å hvilken han på försök ställde sig att hojta upp mot de hvitlimmade fönsterrutorna, utan att lyckas uppväcka en enda af det stora palatsets, som han trodde, sofvande invånare.

I sin förtviflan var han ett ögonblick betänkt på att bryta sig in någonstädes för att få tak öfver hufvudet, ty upp på ateliern trodde han sig ej åter kunna hitta i den labyrint af korridorer som han sett på vinden. Åter utkommen i portgången läste han till sin stora glädje å en skylt ordet *portvakt* och ringde djerft på.

Efter några minuters förlopp öppnades en lucka i väggen och en gammal gumma, ful som hin håles mormor, stack ut hufvudet genom gluggen och frågade vresigt: Hvem är det?

Trulslund svepte noga draperiet om sina nakna ben, lade handen på hjertat för att dölja att den ordensprydda uniformsrocken, hvilken minst måste ha tillhört en general, icke gick igen om hans mage, bugade sig artigt och sade i sin älskvärdaste ton:

— Om förlåtelse min kära fru, jag söker professor Paletin som bor här i huset och hvilkens gäst jag är, skulle ni inte vilja vara så hygglig och visa mig hans dörr?

Gumman såg helt förskräckt ut, slog blixtsnabbt igen luckan sedan hon hväst:

— Här i huset bor ingen professor!

Det svindlade för Trulslunds ögon, under det orediga föreställningar tumlade om i hans hjerna. Han trodde att han drömde, men fann sig efter lugn besinning vara fullt vaken. Så ringde han än en gång på hos portvakterskan, med fara att bli afsnäst som förra gången och framstälde, då hon, morrande som en arg hund, åter öppnade sin lucka samma fråga som förut, under det han försigtigtvis stack sin arm in i gluggen så att furien icke genast skulle kunna slå igen luckan.

— Här bor ingen professor har jag sagt, han bor i andra portgången tror jag.

Trulslund baxnades.

— Vill ni då vara god och visa mig dit! Jag är främling och har råkat en smula på afvägar.

Hexan öppnade dörren och visade på tröskeln till portvaktarrummet.

— Kom med då, sade hon och visade sig en smula häpen vid åsynen af Trulslund, som helt trankilt klef in under det den gamla hemtade en nyckel.

Så gick hon före, mot en dörr i förstugan som hon öppnade, och sköt Trulslund ut genom dörren, som ögonblickligen slöts och slog i lås bakom honom.

Professorn bor i 47, men det här är porten till 49. Observera det till en annan gång så slipper herrn gå galet och skrämma slag

på folk midt i natten, hörde han furien hväsa genom det gjutna galler som skilde dem åt. Derpå hörde han hennes tofflor slamra mot tälgstensgolfvet.

Han bultade på porten och skrek:

Gå icke, ni skulle ju visa mig vägen — — — — —

Nu hörde han dörren till portvaktarrummet slås igen, så att det skakade i hela huset, och när han vände sig om för att se sig i-kring fann han sig stående på — gatan.

I ett par språng skyndade han fram till husets nästa port och läste der n:o 49 i stora förgylda bokstäfver å husväggen.

Han sökte efter en klocksträng, men fann ingen. Då bultade han på allt, hvad tygen höllo, så att det hördes utefter hela gatan, men utan att få svar.

I stället såg han till sin stora förskräckelse en poliskonstapel dyka fram i ett hörn. några gathörn längre fram.

Gripen af skräck, och rädd att komma i polisens klor i det opresentabla skick hvari han befann sig, svepte han sin mannequintoga som en kjol kring sina ben och skyndade in på en närliggande bakgata.

Några minuter senare vek han in på en annan, så på en tredje och fjerde, oupphörligt gående så fort han förmådde och ängsligt spejande omkring på de folktomma men full-

komligt ljusa gatorna, till dess han ett, tu, tre, då han åter vek om ett gathörn befann sig ansigte mot ansigte med en annan poliskonstapel.

Han tänkte på skälfvande knän ila förbi rättvisans tjenare, men denna hejdade honom.

"Hos portvakten".

Hvarthän? frågade han.

Trulslund darrade i hela kroppen, som en på bar gerning gripen brottsling och stirrade med vidt uppspärrade ögon på den anropande.

Hvad skulle han svara? Han beslöt att icke svara något alls, ty hans tunga var förlamad och brände torr i hans gom.

Konstapeln, som icke rätt visste hur han skulle fatta situationen, men synbarligen tog för gifvet att en äfventyrlighet af oskyldigaste slag här förelåg, hjelpte Trulslund på traf-ven, så godt han förmådde:

Har herrn varit på "maskis" efter herrn uppträder klädd på det der viset? frågade han.

Alldeles medvetslöst, utan att ännu kunna afgifva ett redigt svar, ömsom nickade och ömsom ruskade Trulslund på hufvudet.

— Är herrn kanske utländing, kanske turk eller kines, efter hvad jag kan se? frågade konstapeln åter.

Nu fick Trulslund en idé.

Användande de enda fraser som han kände i något främmande språk svarade han, med så stor värdighet han förmådde, under det han ordnade vecken på sin toga:

— Donec, eris felix multos numer rabiescanina amykos-aseptin tempora si fuerint nubila solus eris!

Konstapeln lyddes till de främmande ljuden,

synbarligen blidkad och intresserad att få höra mera.

— Hvar bor herrn?

— Grata superveniet, quæ non sperabitur hora?

— Hur sa herrn!?

— Hominum discrimen est habendum.

— Hvaförslag: "haben*dum*" oqvädar herrn mig?

— Nix! Homines nihil agendo male agere discunt. Omnibus est nomen, sed non est omnibus omen, pladdrade Trulslund, med tonvigt på hvarje ord.

— Jag förstår, jag förstår, inföll konstapeln alltmer intresserad. Herrn vill ha fatt i en omnibus för att fara hem, men sådana finnas ej ute vid den här tiden.

— Oui, oui! sade Trulslund med återvunnen fattning och nickade muntert.

— Si rota defuerit, tu pede carpe viam, fortfor han och ville fortsätta sedan han hjertligt skakat hand med konstapeln.

Denne lät honom verkligen gå, smickrad af Trulslunds vänlighet och öfvertygad att han hade en utländsk minister framför sig, sedan han vid en af Trulslunds gester fått kasta en blick på alla hans å uniformsrocken sittande ordnar och kraschaner.

Förtjust öfver att ha lyckats så bra tog Trulslund upp sin plånbok, som han stoppat

på sig emedan den innehöll hela hans reskassa, räckte konstapeln ett kort, å hvilket hans adress stod skrifven, och sade med ett skämtsamt leende den sista latinska fras han mindes och hvilken föröfrigt passade rätt bra till situationen:

— Quo nequam pejor, tanto sors major habetur.

— Tanto? sade konstapeln. Nej herrn är inte vid Tanto utan på Norr. Går herrn gatan här rätt ner är herrn snart hemma! Göm kortet och visa det för nästa konstapel herrn möter så följer han herrn hem, sade konstapeln under lifliga gester.

Trulslund erinrade sig åter en latinsk fras.

— Quovis modo!

Dermed gick han. När han efter en stund kom in på en af de större gatorna kände han igen sig och kunde nu utan hjelp fortskaffa sig hem.

De enda lefvande varelser han nu mötte på sin väg voro ett par gatsopare på hvilka han artigt helsade och fick en nick och ett leende till svar, vana som de voro att ibland få se underligare personager än Trulslund stulta omkring i Stockholm nattetid.

Hemkommen till sin bostad trodde sig Trulslund ha upptäckt en ny ledsamhet. Han hade glömt sin portnyckel qvar hos professorn. Lyckligtvis stod dock denna port litet på glänt

så att han hastigt och lustigt slank in och så bar det på trötta och svigtande knän uppför trapporna, till dess han stod framför sin värdinnas dörr.

Med klappande hjerta ringde han häftigt på klockströngen och afvaktade sedan med återhållen andedrägt hvad som komma skulle.

Nu, när han stod vid målet för sina nattliga äfventyr, kände han sig så uppskakad och nervös att hvarje sekund som förgick föreföll honom som en hel evighet.

Ändtligen hörde han steg närma sig och ögonblicket derpå kände han igen tjensteflickans röst innanför i tamburen.

— Hvem är det? frågade hon vresigt.

Trulslund nämde i vekaste ton sitt namn och nyckeln vreds om i låset.

Och så gick dörren upp och han klef in.

Men i samma ögonblick förnams från jungfruns läppar ett skärande nödrop och afsvimmad tumlade hon i armarne på sin matmoders hyresgäst.

Trulslund bibehöll, trots detta nya missöde fattningen, slog hastigt tamburdörren i lås, lyfte upp sin börda och bar den pustande in i sitt rum, der han tillsvidare lade ner tjenstflickan i sin egen säng, hvarefter han sprang omkring för att finna något som kunde återgifva den afsvimmade sansen. Bland några flaskor innehållande åtskilliga "medikament",

hvilka han som gammal farmaceut fört med sig i sin kappsäck, grep han hastigt en fyld med en klar vätska hvars hela innehåll han utan vidare stänkte ut öfver den afsvimmades ansigte och blottade hals.

Detta hade visserligen till verkan att hon slog upp ögonen och stirrade på Trulslund, som stod der och nickade så kärvänligt under det han sträckte ut sin hand för att fatta patientens och fråga hur det stod till. Men han hann det ej förrän jungfrun, seende hvar hon befann sig, gallskrek på hjelp, reste sig upp ur sängen och i ett par språng var på dörren som hon slog igen och reglade utifrån.

Det sista äfventyret gaf den gamle knäcken. Hvad skulle hans hyggliga värdinna, som sof i rummet innanför tänka. Han hörde af slamret i dörrarne att hon vaknat och stigit upp, hela huset var förmodligen på fötter, ty jungfrun hade ju skrikit värre än om hon haft knifven i sig. Nu var det emellertid ingenting att göra åt saken hvarför Trulslund så småningom gjorde toalett för att sofva och kröp till kojs. — — — — — — — — — —

När han senare på dagen vaknade och drog upp sin gardin visade klockan i ett närliggande kyrktorn half fyra. Den föregående nattens vansinniga äfventyr föreföllo honom som en elak dröm ur hvilken han ändtligen vaknat till medvetande af verkligheten.

Men uniformen och togan som han burit lågo der på sin stol och väckte åter till lif nattens minnen. Det var med blandade känslor Trulslund, sedan han gjort toalett, ringde på tjensteflickan för att be henne om ett samtal med sin värdinna.

Angenämt öfverraskad kände han sig emellertid då han, i stället för den förra, fick se den senare i dörren. Och sedan helsningarne voro undanstökade följdes de åt in i ett litet kabinett der "frun" bad Trulslund taga plats i en länstol för att låta honom, som han begärt, få förklara sig.

Och förklaringen verkade blott skrattretande på värdinnan.

— Patron har då en förskräcklig otur att råka ut för äfventyr alltjemt, sade hon. Och hvad nu det här sista, med jungfrun, beträffar så är det värre än patron tror, ty hon är alldeles krutstänkt öfver hela ansigtet och vågar aldrig gå in till patron mer.

— Kru—utstänkt, stammade Trulslund, hur kan det komma sig? Jag stänkte visserligen lite eau de cologne af egen tillverkning, som jag använder när jag rakar mig, i synen på henne för att hon skulle sansa sig igen, men — — — — — — kors för tusan, man ska få se att jag tagit flaskan med lapislösningen i stället! Jag för alltid med mig litet af hvarje i apoteksväg när jag far bort

och nu mins jag att eau de colognen och lapislösningen voro på likadana flaskor. Hvilket nytt missöde! Men lapisfläckarne gå snart bort! Och om jag inte misstar mig så var flickan förut så fräknig i synen, som om hon stänkts med gulockra, eller något tocke der, som en rappad förstuvägg. Det skulle inte förundra mig om lapislösningen toge bort fräknarne, så att hon sen får en hy som smultron och mjölk. Ty det vet jag har händt förr en gång! Helsa henne och säg det och be henne inte vara ledsen på mig. Och förklara sammanhanget för henne och ge henne det här, som ersättning för sveda, värk och förskräckelse, sade Trulslund och lemnade värdinnan en tia.

Dermed var saken uppgjord till allas belåtenhet och Trulslund åter vid briljant humör. Nu återstod endast att uppsöka professorn. I detsamma ringde det på tamburklockan och som Trulslund ämnade sig ut gick han sjelf att öppna, sedan han tagit afsked af värdinnan.

När Trulslund kom ut möttes han af professorns vänliga helsning.

— Nej, se god dag, min kära bror, jag ämnade mig till dig just nu! Det var en treflig "kines" du träffade på i natt, sade Trulslund och flög vännen i famn.

— Ja underliga saker måtte ha händt derhemma.

— Jo, lita på det! Men kom nu så fara vi ut till Hasselbacken och äta middag. Det är jag som bjuder!

Festmiddag på Hasselbacken.

— Kommer aldrig i fråga. Du är min gäst och middagen består jag, om du berättar dina äfventyr.

Och dervid blef det!

Efter middagen föreslog den glade professorn sin vän Trulslund att de skulle göra en tur kring Djurgården och bese folklifvet, hvilket Trulslund med nöje gick in på och

så stultade gubbarne i väg med blossande cigarrer i mun.

Utkomna i gröngräset slogo de sig ner å en kulle från hvilken en präktig utsigt erbjöd sig öfver det gemytliga, om än något bullersamma lif som rörde sig ikring dem.

Öfverallt i busksnåren syntes grupper af muntra helgdagsfirare som slagit sig ner kring matkorgar, krus och kantiner.

På en liten slätt tråddes dansen vid tonerna från en gnällande viol och en ostämd harpa, trakterad af ett par gatumusikanter. Öfverallt rådde fröjd och gamman.

Trulslund kände sig elektriserad af det muntra Stockholmslifvet och ämnade just föreslå sin vän professorn att på närmare håll studera det, då han fann att denne slumrat in och tycktes sofva godt.

Som han ej ville väcka professorn begaf han sig ensam, i sakta mak, utför backen och vankade från den ena gruppen till den andra. Efter att nere å lekplatsen ha inviterats springa "enkleken", hvilket gubben till allmän förtjusning äfven gjorde, kom han in i ett muntert sällskap, lägradt under grenarne på en väldig ek och inbjöds här att "ta ett glas" och klinga med samtliga i sällskapet.

Gubben tackade och tog både en och två bägare tillsammans med sina nya vänner, under det de feminina medlemmarne i sällskapet dukade en storståtlig supé i gröngräset.

När denna var färdig bjöds Trulslund att deltaga.

Gubben tackade med sitt allra gemytligaste leende, men afslog dock inviten af det skäl att han hade en bekant i sitt sällskap till hvilken han ämnade återvända.

— Tag honom hit, ljöd det då från alla håll bland de nya vännerna.

Trulslund lofvade göra hvad han kunde och gick att åter uppsöka professorn, som han nu fann vaken och väntande på sig.

— Hvar i all verlden har bror hållit hus nu igen? frågade professorn så snart han blef varse sin vän.

Jag, inföll Trulslund med strålande uppsyn. Jag har varit borta och anordnat en supé åt oss i gröngräset, strax bredvid, bland idel goda vänner. Och nu vill jag, antingen bror tillåter eller ej, vara wohltäther, som apostelen säger. Jag har noga studerat matsedeln och bjuder på både kräftor och lax, kummin och bayerskt öl. Det ska komma att smaka, hä!

Professorn lät öfvertala sig, följde med och blef mottagen på det hjertligaste af värdar och värdinnor. Och så slogo gubbarne sig ner, utan presentation eller andra ceremonier och läto både "kumminet" laxen och kräftorna sig väl smaka. Aftonen förflöt på det angenämaste.

Trulslund höll målrop vid magt med att berätta den ena historien värre än den andra, under det professorn och de öfriga i sällskapet skrattade åt galenskaperna. Senaste nattens äfventyr hunnos dock icke med förrän professorn stötte sin vän i sidan och bad honom tänka på "refrängen."

Då togo gubbarne afsked af sällskapet och återvände till staden.

Nerkomna på promenaden tackade professorn Trulslund för både mat och dryck och påstod sig icke ha varit med om så roligt på länge.

— Nej, tacka för det, när *jag* bjuder, ser bror, så bjuder jag alltid på trefliga nöjen.

— Ja bror har all heder af hela tillställningen, men säg mig, hvad var det för menniskor vi voro tillsammans med? Hade bror stämt möte med dem eller träffades ni af en slump? frågade professorn.

— Ackurat af en slump, eller en så kallandes "händelse", som apostelen säger. Det var allesamman gamla goda vänner, *fast f—n vete hvad det var för folk, ty jag kände ingen i hela sällskapet.*

— Bror är sig lik! sade professorn och fick sig ånyo ett godt skratt på sin originelle väns bekostnad.

Maken till "bjudning" visste han sig aldrig ha varit med om.

NIONDE KAPITLET.

Visit hos Zeolin. — Lång väntan. — En diplomat. — Trulslund blir icke igenkänd. — Han är likväl ogenerad. — Den stora planen diskuteras. — Diplomatens missförstånd. — Trulslund känner sig sårad i sin värdighet.

Några dagar senare, sedan Trulslund tagit ett hjertligt farväl af sin hedersvän professorn och denne återvändt till sitt sommarnöje å landet, gjorde Trulslund visit hos sin mest "emaljerade" vän från barndomen, byråchefen Zeolin, det blifvande statsrådet.

Efter nära en timmes väntan, hvilken var på vippen att försätta Trulslund i dåligt lynne, tog byråchefen ändtligen emot och Trulslund infördes af en betjent i en elegant salong der han inbjöds sitta ner.

Efter ytterligare några minuters väntan struttade, med afmätta steg, en diplomattyp in från ett af sidorummen och gick emot

Trulslund, som rest sig och skyndat fram för att trycka vännen i sina armar.

Men vid åsynen af mannen med den förnäma hållningen och gamfysionomien, som han ej kände igen, tog han ett par steg baklänges och utbrast:

— Är jag nu på afvägar igen som föra till fördömelsen, som apostelen säger, eller är herrn min gamle, fine bror Zeolin från Lund?

Diplomaten fnyste litet, stack en guldkantad monocle i ena ögonvrån, så att han från en gam förvandlades till en näsapa och svarade med en torr och skarp skorrning:

— Ja, mitt namn är Zeolin, byråchef, hvarmed kan jag stå till tjenst?

— Å f—n, är det verkligen *du* gamla hederspuckel. Si god dag då och tack för sist, som aposteln säger. Känner inte bror igen mig kanske? Trulslund, Napoleon Gonzalow Trulslund, apotekare f. d. gubevars, som stod bak disken på apoteket — — — i Lund i mina unga dar. Mins bror inte hur trefligt vi hade det på den tiden nere i lärdomsstaden, der bror lärde mig att brygga punsch i laboratoriet och jag lärde bror att ta bort kopparslagare med min malörtdekokt. Mins inte bror det? — Jaså inte. Kommer bror ihåg bonden som blifvit ordinerad blodiglar och sväljde dem midt för näsan på oss en qväll nere å apoteket — —

— Min bästa herre, dylika ungdomsminnen glömmer man i min ställning af som äldre. Man får annat att tänka på när man kastas in på en bana sådan som min, — — svarade byråchefen och vickade af och an på fotlederna, under det han lade händerna på ryggen. Men jag mins nu, ni måste ha en liten fordran af mig sen gammalt, som jag äfven glömt att honorera. Man glömmer äfven understundom sådant. — — Och då jag förmodar att ni min herre — hm, min gamle vän från ungdomen, är upprest i affärer så var god och sitt och låt oss tala om affärer, fortfor byråchefen och sköt fram den beqvämaste stolen åt Trulslund.

— Tack så mycket, men jag sitter hälst i soffan här, om det tillåtes mig, svarade Trulslund och gjorde det beqvämt åt sig i soffhörnet. Och hvad det anbelangar med affärerna så har jag inte kommit hit för den saken, utan för att helsa på en gammal vän och se hur denna syndiga verld farit fram med honom. Ty som aposteln säger:

Far din väg du onda verld!
Med din oro, synd och flärd.
— — — — — — — —
Far din väg du stolta verld
All din ära är blott flärd

At min ande snart förklarad
I de evigt sällas krets
Ärans krona är förvarad,
ödmjukhetens lön tillreds.

Men det hör inte hit! Saken är den att jag har stora planer i hufvudet med min Stockholmstrip och mitt besök här.

Se hit, ska bror få se på något som skall föra våra namn till odödlighetens "Parnass", om bror är så god och tar mig under sina vingars skugga. I så fall tala vi aldrig om de femhundra, bror vet.

Dermed ref Trulslund ett blad ur sin annotationsbok och lade det framför "diplomaten", som under hela hans rättframma harang icke förlorat ett uns af sitt lugn och sin värdighet.

— Hvad är detta, en exteriör till en plankarta om jag ser rätt? — —

— Alldeles, alldeles, ingenting mindre än Sveriges rikes karta, eller en bit deraf. Här synes Mälaren, Hjelmaren och Venern, der Östersjöns blå böljor och här Nordsjön, eller Atlanten, på hvilken de stora oceanångarne propellra sig fram. Nu är min och den, genialiske uppfinnarens af denna karta idé den, att vi ska gräfva en kanal genom landet, lika stor som Suez-kanalen, om bror hört talas om den, och detta förslag vill jag ha underställt Kongl. Majestäts och regeringens pröfning, för att

höra om det accepteras, som aposteln säger. Det är det bror skall hjelpa mig med som gammal vän och "lierad" byråsekreterare med kongl. Huset och chef för hela tutten. Hva? sägs om det Columbusägget? Ska det inte kunna stå för sig sjelf på ett bord utan att man knackar hål i ena ändan! som apostlen säger.

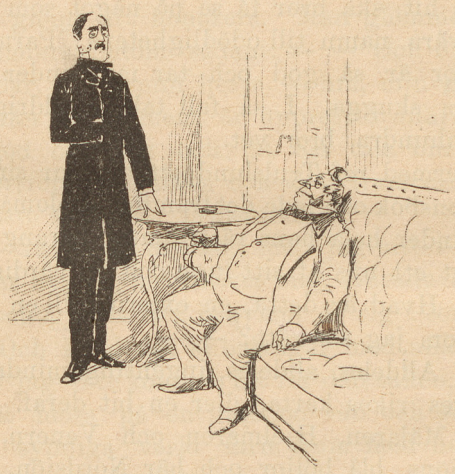

Diplomatiska förhandlingar.

Byråchefen hörde uppmärksamt på, under det han fixerade Trulslund.

— Jag förstår, sade han med ett fint diplomatleende. Min gamle vän vill göra sig bemärkt —

— Ja just, ja just, afbröt Trulslund in-

tresserad. Jag har i hela mitt lif varit en verksam själ der hemma, liksom "oron" i ett urverk. Jag trodde mig nu få hvila på mina lagrar, men pytt ock! Fosterlandet kräfver sina män, antingen vi ä' apotekare eller bli ministrar. Och gerna: allt för fosterlandet! sade Trulslund entusiasmerad.

— En högst vacker tanke, som det bör vara hvarje fosterlandsväns, och icke minst min pligt, att söka realisera. Men tyvärr låta icke alla idéer realisera sig. Jag afråder derför på det allvarligaste från att denna plan underställes regeringens pröfning, ty dess sanktion kommer att vägras och belöningen att uteblifva. Kunde bror deremot på ett annat mindre eklatant sätt göra sig bemärkt, som t. ex. sin kommuns välgörare, tviflar jag icke på att belöning i en eller annan form, och kanske i den form min gamle vän helst önskar, skulle vara möjlig att åstadkomma, ty berodde det t. ex. på mig skulle jag till erkänsla för visad ungdomsvänskap icke undandraga mig att vara er till tjenst.

Trulslund stirrade på sin vän byråchefen.

— Belöning, stammade han. Hvad skulle det vara för "belöning" bror talar om?

Det lekte ett leende på byråchefens tunna läppar.

— Jag anser t. ex. "Vasen" vara en lämplig belöning för medborgerliga dygder, och

jag förstår att min gamle vän antagligen tänkt sig saken på ungefär samma sätt. Men Rom byggdes icke på en dag. Den som vinner tid vinner allt, sade byråchefen och reste sig upp.

Trulslund torkade sig om pannan med näsduken. Det kändes så qvaft inne tyckte han. Så såg han en stund in i sin vän, byråchefens, kalla diplomatögon och tyckte sig märka att han log i detta så allvarliga ögonblick. Och så brast det löst! Två stora tårar tillrade utför gubbens garfvade kinder och föllo glittrande ned i hans skägg. Derpå fattade han byråchefens hand, skakade den till afsked och sade:

— Någon belöning har jag aldrig tänkt på! Adjö Zeolin, det var f—n hvad verlden vändt ut och in på dig, min vän!

Dermed gick gubben — direkt och begärde audiens hos kungen, som han sagt.

TIONDE KAPITLET.

Trulslund känner "rampfeber. — Får stå modell åt "hofmålaren." — Han söker "imponera" med sin snusdosa. — Artisten interviewar. — En audiens. — Öfverraskning. — Majestätet är "nådigt." — Trulslund har icke råd att röka cigarr. — Hemfärd. — Lillköpings riddersman. — Två bref. — Smällkorkar. — Finis.

Ett par dagar senare begärde och erhöll Trulslund audiens hos majestätet på Ulriksdal.

Iförd en nyförvärfvad elegant högtidsdrägt for Trulslund, på den bestämda dagen, ut till det kungliga lustslottet, försedd med hela den attiralj af kartor och beskrifningar som hans vän ingeniören uppgjort i och för det stora kanalförslagets realiserande, samt uppfyld af idel underliga känslor, hvilka, efter att ha hvirflat omkring och försatt hela hans nervsystem i en kittlande vibration, slutligen äfven började drifva sitt spel med hans matsmältningsverktyg, så att han, ju närmare han kom målet för sin färd, kände sig allt märkvärdigare till mods, med en underlig kyla i magen som om han råkat svälja en iskall reptil, hvilken nu slingrade kring och slog gentila halsduks-

knutar på sig i hans inre. Efter att på värdshuset ha styrkt sig, dels med några droppar ur medfördt eget medikamentsförråd, och dels med en stark frukost, började han åter känna sina pulsar bulta och sitt hjerta slå. All räddsla var nu som bortblåst och som han hade god tid på sig gjorde han en stilla promenad i lustslottets vackra park till dess hans mottagningstimme ändtligen skulle slå.

Framkommen till en idylliskt belägen trakt i parken fann han en mörkskäggig man sittande under ett stort uppspändt paraply framför ett staffli, å hvilket stod en påbörjad duk hvarå målaren flitigt arbetade.

Trulslund ställde sig på något afstånd från artisten, undrande öfver hvad denne hade för sig och hvarför han, när det inte regnade satt under det stora hvita linneparaplyet.

Målaren hade icke förr observerat Trulslund förrän han reste sig upp och vinkade gubben till sig.

— Hvem söker ni? frågade han, under det han gick Trulslund några steg till mötes.

— Jag söker Hans Majestät, vår allernådigaste konung, af hvilken jag erhållit den höga äran att i dag bli mottagen i högtidlig audiens, som aposteln säger, svarade Trulslund, artigt bugande.

— Godt, då kan ni ju före audiensen göra mig den tjensten att stå modell åt mig en stund!

Jag behöfver just en sådan der massiv figur i bakgrunden på min tafla. Följ mig, så skall jag placera er der jag vill ha er, sade målaren i vänlig, men befallande ton.

— Min herre är mig en baddare att vara tilltagsen! Jag är ledsamt nog för tillfället just icke att ta på hyllan för att porträtteras på taflor, som aposteln säger, ty som jag nämde har min konung, den vår Herre, jemte krigsmagten till lands och vatten, nådeligen beskydde om en stund gifvit mig löfte om — —

— Ja, det är bra! Jag svarar för att ni skall bli mottagen om ni gör mig den tjenst jag bedt er om. Ställ er nu så här, sade artisten under det han placerade Trulslund och sparkade fram hans högra fot några tum. Så der ja!

Trulslund ville göra ytterligare invändningar men målaren afbröt:

— Det dröjer blott en minut eller par, stå nu stilla!

Trulslund blef stående, inom sig litet förargad öfver målarens sätt att handskas med honom.

— Seså, nu är det färdigt! sade artisten efter en stund.

Trulslund gick fram till staffliet och såg på taflan.

— Nå, hvad tycker ni om det här konst-

verket, känner ni igen motivet? frågade artisten.

— Om det är mig herrn menar med "motivet" så känns jag inte vid det, ty herrn har ju inte en gång kostat på mig ögon i hufve't, men annars är det hela mycket utmärkt, efter mitt klena förstånd! Här ha vi ju små trefliga träd, hvilka se ut som julgranar, och der en nygrusad landsväg, som ser ut att vara nyss afsynad, så slät är han. Det är mycket utmärkt, det är sanning! Dock är det inte *så* bra som altartaflan hemma i Lillköping!

Och så berättade Trulslund historien om nämda mästerverk, under det artisten kompletterade den figur till hvilken Trulslund stått modell och emellanåt såg uppmuntrande upp på berättaren.

När denne slutat lutade målaren sig tillbaka i sin stol och frågade?

— Jaså, ni är från Lillköping! Nå, hur lefver verlden med er i den hålan?

Det klack till i Trulslund och han svarade, tydligen litet förnärmad:

— Lillköping är ett samhälle som går framåt, skall jag säga min herre! Bara under den tid jag varit borgare i sta'n och det är nu i öfver 30 år har mycket skett, om också en del lika väl kunnat vara ogjordt. Vi ha knåpat lite hvar efter bästa förmåga! Åtminstone har jag, för min del, gjort hvad jag

kunnat och aktats och ärats derför långt mer än jag är värd! Här ska herrn bland annat få se en guldsnusdosa, som jag fick när jag reste hitupp till Stockholm, för att se mig kring litet på gamla dar. Var så god och tag en pris och läs inskriptionen å locket:

Åt
Napoleon Gonzalow Trulslund.
En gärd af aktning
för mångårigt arbete
i
kommunens tjenst
af
tacksamma medborgare
i
Lillköping.

En hederligare present kan man inte få för det man sökt gagna sitt kära fosterland, så godt man kunnat. Och om någon bjöd mig, "hundra tusen" för dosan så fick han den inte ty den är gifven mig med godt hjerta och inte på sattyg och fiffig spekulation, som aposteln säger!

Ty sådana "äreminnen" eftertraktar jag inte; och för den skull är jag inte kommen hit för att tala vid kungen, som en af mina finslipade vänner med inflytande på högre ort förmodade. Ty min kung vördar jag, som "landsens fader", när han sköter sitt, som jag mitt. Mitt land älskar jag äfven och vill

gerna, efter min förmåga, bidraga till dess förkofran och välgång, utan att derför tigga hvarken ordensstjernor eller annat verldsligt bjefs, sade den gamle med en viss hetta i tonen.

Målaren, som under Trulslunds tal sysslat med sin tafla, såg åter upp på gubben och frågade:

— Hvad är då ert ärende till kungen? Ni bär ju en hel lunta papper under armen! Vill ni öfverklaga något?

Trulslund spratt till.

— Kungen, kors för tusan, honom hade jag så när glömt! Klockan fattas nu blott en qvart, ursäkta, jag måste "kila", som aposteln säger.

— Var lugn sålänge, kungen tar ännu inte emot på en halftimme och det är dessutom nog många audienssökande före er redan. Säg mig derför ert ärende så skall jag, till tack för den tjenst ni gjort, att stå modell åt mig, se till hvad som kan göras för er sak.

— Hvem är min herre då, om jag får fråga? inföll Trulslund.

— Jag, jag är "hofmålare", duger inte det kanske? sade artisten raskt.

— Jo gu'bevars, men jag går helst mina egna ärenden, då vet jag att de bli riktigt uträttade, så att hans höga Majestät inte blir förd bakom ljuset af sina legohjon angående mina redliga afsigter med besöket, sade Truls-

lund, åter påminnande sig visiten hos sin vän byråchefen.

— Edra redliga afsigter betviflar jag ingalunda, sade artisten torrt.

— Då är ni en hedersman, och lika god som en annan sådan der "färgsuddare" som jag känner, samt aktar och ärar som min ende verklige vän från barndomen, nemligen professor Palettin. Alla de andra barndomsvännerna som jag besökt här äro sig inte lika längre. Det tycks alldeles som om man häruppe sökte förvärfva sig så mycket som möjligt af denna verlden, utan att bry sig om den skada man kan taga till sin själ, som aposteln säger. Derför längtar jag redan tillbaka till Lillköping der vi allesamman, mer än här, ä' som Vår Herre skapat oss i begynnelsen. Och bara jag nu får höra om kungen och regeringen ger sanktion åt det stora kanalförslag som jag projekterar här i papperen så reser jag hem igen!

— Jaså, det är således ett kanalförslag ni vill framlägga till kongl. majestäts pröfning.

— Mer än så, det är äfven fråga om att göra *Örebro* till Sveriges rikes hufvudstad, sade Trulslund entusiasmerad.

— Det var katten! Hvarför inte då likaså gerna Lillköping som Örebro? sade artisten skrattande, utan att se upp från sitt arbete.

— Om herrn vill lyssna till mig, så skall jag förklara hvarför det der "hvarför", som herrn

kastade fram, är en absolut omöjlighet, sade gubben.

— Nåväl, låt det gå fort så hör jag på, svarade målaren vänligt och drog åter några penselstreck på taflan.

Och så utvecklade Trulslund som hastigast "den stora planen", som han kallade kanalförslaget, och motiverade "hvarför" han i detta fall hyste mera intresse för Örebro än sitt kära Lillköping.

När han slutat reste artisten sig upp, tog sin tafla med sig och gick.

— Är denna plan er egen uppfinning? frågade han Trulslund under det de följdes åt genom parken.

— Nej, en ung man, för hvilken jag intresserar mig på det lifligaste, har ensam planlagt det hela. Jag har endast åtagit mig att försöka genomdrifva saken, svarade Trulslund.

— Är det då er mening att söka realisera denna plan i fall den vinner kongl. majestäts bifall, för att derpå förtjena pengar? frågade artisten.

— Ja, jag tänker bilda ett stort aktiebolag inom landet, för att bereda framgång åt det fosterländska företaget! Men hvad pengarne anbelangar har jag tänkt mig, att det väl blir jag som får sätta till en god del af hvad jag skrapat ihop innan ett dylikt bolag kommer till stånd, svarade Trulslund.

— Det är bra, jag skall innan ni får audiens tala vid kungen om saken.

Dermed nickade artisten ett vänligt farväl och vek in på en smal gångstig, som ledde fram till lustslottet.

Trulslund fortsatte stora vägen och inväntade efter en stund, jemte några andra audienssökande, i slottets antichambre tiden för konungens mottagning.

När samtliga väntande fått audiens och gått, ropade tjenstgörande kammarherren ändtligen gubbens namn, hvarefter Trulslund infördes i ett mottagningsrum der han återfann sin vän artisten sittande i en länstol.

— Sitt min hedersvän, sade målaren med en vänlig geste. Kungen har bedt mig säga er, att det för närvarande icke finnes utsigt att realisera det förslag ni framstält, emedan regeringen så godt som uteslutande, i dylika frågor är lifligt intresserad af det nya jernbanenätets snabba utveckling.

Trulslund stirrade en stund, mägta förvånad på sin vän hofmålaren och utbrast derefter:

— Var det inte det jag sade: sjelf är bästa dräng̈en, som aposteln säger. Nu får ni vara god utverka att *jag sjelf* får tala med Hans Majestät, min allernådigaste konung, ty ett sådant svar nöjer jag mig icke med, annat än från höga Majestätets egen mun, sade gubben förtretad och reste sig.

— Sitt min kära Trulslund, och tag inte saken så förbaskadt hett, ty du har redan med egna öron hört *kungens* svar ur hans egen mun, sade "hofmålaren" skrattande.

Trulslund flög åter upp och bugade sig blixtsnabbt, gång på gång, så djupt "reumatismbacillerna" i hans rygg tillåto det.

— Höga Majestät, värdes nådigst förlåta en trogen undersåte om han kanske redan talat hufvudet af sig, stammade han.

— Var lugn, du har inte så mycket i den vägen att förlora, sade kungen småleende. Dina kanalfunderingar ha säkert gjort dig lite vimmelkantig, slå dem derför ur hågen, det är mitt råd! Res istället hem och arbeta på Lillköpings vidare utveckling, så skall jag vid tillfälle komma ned och inspektera hvad du gjort! Några guldsnusdosor har jag inte råd att ge dig, som belöning för dina medborgerliga tjenster, men om jag framdeles skulle komma ihåg dig med en "Vase" så tar du emot och tackar, förstår du, när jag nu förklarar att jag ger denna belöning af godt hjerta åt alla hedersmän som likna dig i blygsamhet och god vilja att väl använda de pund Vår Herre förlänat dem!

Tag nu en cigarr ur lådan der, men tänd den i förstugan, och helsa sen Lillköpingsborna från mig, fortfor kungen och gaf Trulslund den sista vänliga nicken, hvarefter maje-

stätet försvann in i ett angränsande rum, lemnande Trulslund ensam med sina betraktelser. Sedan kungen gått drog Trulslund en djup suck och tog med skälfvande fingrar en cigarr ur den omnämda lådan.

— Denna cigarr har jag icke råd att tända i förstugan, jag skall förvara den som ett minne af den här märkvärdiga dagen, mumlade han för sig sjelf. I samma ögonblick kom kammarherren åter in och visade artigt Trulslund vägen ut.

Så slöt denna audiens, af hvilken Trulslund väntat sig så mycket och af hvilken han nu endast egde qvar minnet, och den cigarr kungen bjudit på.

Hemkommen packade han sina kappsäckar, återställde kanalplanerna till dess upphofsman, sedan han vid en bål tagit afsked af honom och Tonmark.

Dagen derpå stod han åter på ångbåtens däck, som skulle föra honom till Lillköping, och viftade med sin stora sidennäsduk farväl till Stockholm när afgångssignalen ljöd.

Utan äfventyr nådde han på aftonen åter hemmet, i mångt och mycket nöjd med sin färd, men fast besluten att hädanefter lyda sin "konungs bud" och egna sina återstående krafter enbart åt Lillköping, hvarför han ånyo tog inträde bland dess stadsfullmäktige.

Hans hemkomst gaf anledning till ytter-

ligare en glad fest, hvartill han var inbjudare. På denna fest utvecklade han allt hvad han under sin hufvudstadsvistelse inhemtat och berättade sina äfventyr.

Att han till och med haft audiens hos kungen betviflade högeligen både postmästaren, borgmästaren och prosten, samt skämtade sedermera gerna med Trulslund derom.

Men en vacker dag, några månader senare hörde Trulslund en eftermiddag häftiga ringningar på sin tamburdörr och när han öppnade stodo vännerna utanför med vidt uppspärrade ögon och bugade sig till jorden.

— Är det månne vanliga dödliga, som vi, förunnadt att få träda in och lyckönska bror apotekaren och riddaren? frågade postmästaren och tog upp ett korsband af "Post- och Inrikes" ur öfverrocksfickan.

— Oändligt välkomna, som aposteln säger, jag skall strax säga till om toddyvatten och en obruten "lek", svarade Trulslund lugnt.

— Åh prat, sexa och champis på stadskällaren ska vi ha, mindre går inte riddarslaget af för, sa' borgmästaren.

— Nej, alldeles inte, bedyrade prosten. Det här är ett så ljufligt och gladt bådskap, som vi medföra åt bror, att bror nödvändigt måste låta några "smällkorkar" springa.

— Hvad är det då som händt? frågade Trulslund oskyldigt.

— För tusan, läs! sade postmästaren och pekade på en artikel i tidningen. Napoleon Gonzalow Trulslund är af Hans Majestät i går utnämd till riddare af Vasen! Jag tror det duger det, jag!

— Jaså, är det bara det ni menar, det vet jag redan af, se här hvad min emaljerade vän Zeolin skrifver. Jag fick brefvet alldeles nyss:

Gamle barndomsvän!

Till tack för de vänliga tjenster min gamle vän för längesedan visat har jag gjort hvad jag kunnat för att en ärlig sträfvan måtte bli belönad efter förtjenst, som min gamle vän ser af medföljande, hvilket jag omedelbart utlöst och sändt, tacksamt motseende qvitto.

Lef väl och mins hvad jag sade. Den som vinner tid vinner allt!

Min gamle väns tillgifne
X. Y. Zeolin.

Sedan Trulslund läst upp brefvet öppnade han ett etui ur hvilket han framtog en ordensstjerna, som han leende förevisade vännerna.

— Så här ser belöningen för min ärliga sträfvan ut! sade han.

Vännerna läto ordenstecknet cirkulera emellan sig och borgmästaren profvade till och med hur det tog sig ut på hans bröst innan han återlemnade utmärkelsen till dess egare.

— Nå, du har väl tackat din inflytelserike

vän, gör det annars strax, så att brefvet får gå i morgon bittida, sade postmästaren.

Audiens på Ulriksdal. Sid. 140

— Jag höll just på dermed när ni kom, och har endast ett par ord qvar att säga, svarade Trulslund och afslutade på stående fot brefvet. Vill ni höra hur svaret låter? frågade han derefter.

— Ja, det är bäst du läser upp det, så att

vi "skriftlärde" få korrigera det, om det icke skulle vara affattadt i nog höfvisk form, sade prosten med en blick på borgmästaren och tog sig en pris ur Trulslunds guldsnusdosa, som stod framsatt å skrifbordet. Trulslund hostade, antog en högtidligt allvarsam min och läste:

Trulslund får vasen. Sid. 143.

Gamle Saducé!

Det är "lügens" helt simplemang att bror haft något med min så kallandes utnämning till riddersman, att skaffa, ty den utmärkelse, som vederfarits mig, som aposteln säger, har jag enbart haft min nådige konung att tacka för och deråt fröjdar sig mitt för närvarande af stum rörelse klappande hjerta. Var derför god och, med afdrag för de utlägg bror haft

med anskaffandet af riddartecknet, sänd mig återstoden af de fem hundra riksdaler bror för cirka omtrent 20 år sen i olika poster lånade af mig.

Vänligen

Napoleon Gonzalow Trulslund.

Vännerna sågo förbluffade på hvarandra när Trulslund slutat läsningen af sitt bref. Sedan han förseglat det stoppade han det på sig och utbrast triumferande:

— Kom nu go vänner så bjuder jag på smällkork!!!
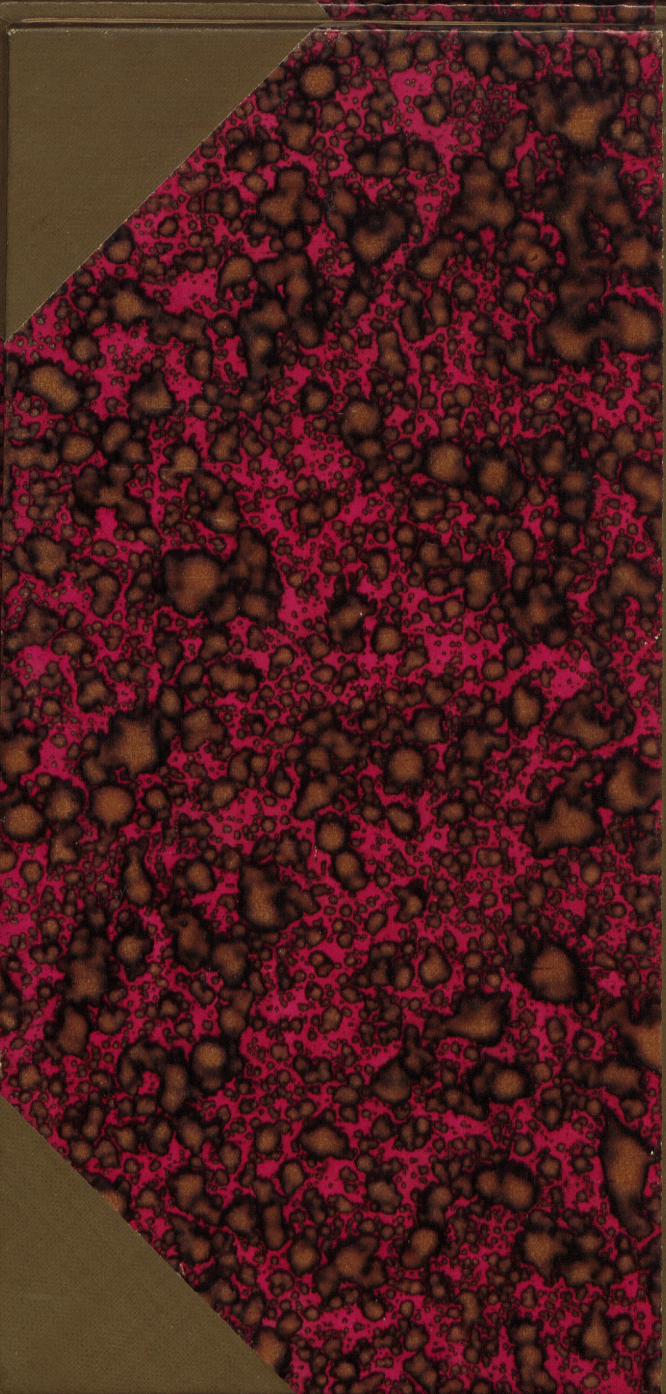
UNIVERSITETSBIBLIOTEKET
23
3